

Penitentiaire inrichting Curaçao (1)

Inspectie onderzoek naar de rechtspositie van gedetineerden en personeel & organisatie

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving
Mei 2017

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen	5
Voorwoord	7
Samenvatting, conclusie en aanbevelingen	9
1. Inleiding	18
1.1. Aanleiding	19
1.2. Doelstelling	19
1.3. Centrale vraag en onderzoeksvragen	19
1.3.1. Centrale vraag	19
1.3.2. Onderzoeksvragen	20
1.4. Afbakening	20
1.5. Toetsingskader	20
1.6. Onderzoek aanpak en methode	21
1.7. Leeswijzer	21
2. Rechtspositie	23
2.1. Rechtmatige insluiting	23
2.1.1. Criterium	23
2.1.2. Bevindingen	24
2.1.3. Beoordeling	26
2.2. Huisregels	27
2.2.1. Criterium	27
2.2.2. Bevindingen	27
2.2.3. Beoordeling	28
2.3. Activiteitenprogramma	28
2.3.1. Criterium	28
2.3.2. Bevindingen	30
2.3.3. Beoordeling	31
2.4. Accommodatie	31
2.4.1. Criterium	31
2.4.2. Bevindingen	33
2.4.3. Beoordeling	34
2.5. Voeding en winkel	35
2.5.1. Criterium	35
2.5.2. Bevindingen	36
2.5.3. Beoordeling	37
2.6. Maatschappelijk contact	38
2.6.1. Criterium	38
2.6.2. Bevindingen	39
2.6.3. Beoordeling	40
2.7. Toegang tot zorg	41

2.7.1. Criterium.....	41
2.7.2. Bevindingen	45
2.7.3. Beoordeling.....	47
2.8. Sancties en Maatregelen	48
2.8.1. Criterium.....	48
2.8.2. Bevindingen	50
2.8.3. Beoordeling.....	51
2.9. Klachtenbehandeling en toezicht.....	51
2.9.1. Criterium.....	51
2.9.2. Bevindingen	53
2.9.3. Beoordeling.....	54
3. Personeel en organisatie.....	56
3.1. Personele zorg en inzet	57
3.1.1. Criterium.....	57
3.1.2. Bevindingen	57
3.1.3. Beoordeling.....	58
3.2. Communicatie.....	58
3.2.1. Criterium.....	58
3.2.2. Bevindingen	59
3.2.3. Beoordeling.....	59
3.3. Integriteit.....	59
3.3.1. Criterium.....	59
3.3.2. Bevindingen	60
3.3.3. Beoordeling.....	60
3.4. Evaluatie.....	60
3.4.1. Criterium.....	60
3.4.2. Bevindingen	60
3.4.3. Beoordeling.....	61
4. Conclusie en aanbevelingen	63
4.1. Conclusie.....	63
4.2. Aanbevelingen aan de Minister.....	63

Lijst van afkortingen

BZT	Bezoek zonder toezicht
CPT	European Committee for the prevention of torture and inhuman or degrading treatment or punishment
CvT	Commissie van Toezicht
ET	Elektronisch toezicht
GGD	Geneeskundig Gezondheidsdienst
JoVo	Afdeling Jong Volwassenen
MT	Managementteam
OM	Openbaar Ministerie
ORV	Opleidingsinstituut Rechtshandhaving en Veiligheidszorg
PAS	Prison Administration System
PIW	Penitentiair Inrichtingswerkers
SDKK	Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou
VI	Voorwaardelijke invrijheidstelling
WvSv	Wetboek van Strafvordering voor Curaçao

Voorwoord

Voor u ligt het onderhavige rapport van de Raad over de penitentiaire inrichting Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou. Dit rapport heeft betrekking op de aspecten Rechtspositie van de gedetineerden en personeel & organisatie. Uit het onderzoek blijkt dat het SDKK nog niet volledig aan de (inter)nationale normen en aanbevelingen van het CPT voldoet. De Raad bedankt allen die een bijdrage hebben geleverd aan deze inspectie en hoopt dat zijn aanbevelingen een bijdrage leveren aan de verbetering van de organisatie.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

mr. Th.P.L. Bot, voorzitter
mr. F.E. Richards
mr. G.H.E. Camelia

Samenvatting, conclusie en aanbevelingen

Mede naar aanleiding van een verzoek van de Ministers van Nederland, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten in het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO heeft de Raad besloten om een inspectie te verrichten bij het SDKK en daarbij de aanbevelingen van het CPT te betrekken in het door de Raad opgestelde toetsingskader.

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Hoe is het gesteld met de rechtspositie van justitiabelen, de kwaliteit en inzet van medewerkers en het functioneren van de organisatie in de detentievoorzieningen van het SDKK in Curaçao?

De deelvragen luiden als volgt:

1. *Welke rechten voor justitiabelen zijn geborgd in wet- en regelgeving?*
2. *Hoe worden zij in de inrichting toegepast?*
3. *Welk beleid en/of uitgangspunten hanteert de inrichting voor de kwalitatieve en kwantitatieve inzet van medewerkers?*
4. *Welk beleid en/of uitgangspunten hanteert de inrichting ten aanzien van de organisatie-items communicatie, integriteit en evaluatie?*

Dit onderzoek heeft betrekking op de navolgende twee aspecten: rechtspositie en personeel & organisatie.

Tot het aspect 'rechtspositie' (van de gedetineerden) behoren de volgende onderwerpen: rechtmatige insluiting, huisregels voor gedetineerden, activiteitenprogramma, accommodatie, voeding en winkel, maatschappelijk contact, toegang zorg, sancties en maatregelen en beklag. De onderwerpen die betrekking hebben op het aspect 'Personeel & Organisatie' zijn: personele zorg- en inzet, communicatie, integriteit en evaluatie.

Rechtmatige insluiting

Uit onderzoek blijkt dat niet alle dossiers een vonnis bevatten. Een vonnis moet eerst door het Hof worden opgemaakt en naar het OM worden doorgestuurd. Het OM moet het vonnis vervolgens fatteren en naar het SDKK opsturen.

Registratie

Het SDKK houdt een register bij waarin de namen, de datum van insluiting, het geslacht en de datum van vrijlatingsdatum van de gedetineerden worden bijgehouden. Het insluitingsbevel van de gedetineerde wordt opgeslagen in een dossier. De insluiting van de gedetineerde wordt geregistreerd in het Prison Administration System (computerregistratiesysteem, verder PAS). Het PAS moet geüpgraded worden. Gedetineerden administratie' heeft door gebrek aan voldoende personeel een achterstand in de registratie van de insluitingstitels.

Controle op de registratie

De controle op de registratie vindt plaats door het waarnemend afdelingshoofd en het Unithoofd van de intake afdeling. Verder heeft de directeur en een aantal functionarissen toegang tot het systeem en kunnen controles uitvoeren. De resultaten van de afdeling Gedetineerden administratie vormen structureel deel uit van de agenda van de MT-vergaderingen.

Huisregels

Het SDKK heeft een door de directeur vastgesteld document, welk document de huisregels bevatten waarin de rechten en de plichten van de gedetineerden zijn opgenomen. Er is een samenvatting van deze huisregels in het Papiamento, Spaans, Engels en de Nederlandse taal en de bedoeling is om deze aan de gedetineerden uit te reiken. Dit document wordt echter nog niet uitgereikt aan de gedetineerden. Het personeel moet eerst voldoende worden geïnformeerd over de regels om de juiste implementatie te borgen. De rechten en plichten worden vooralsnog evenmin mondeling aan de gedetineerden medegedeeld. Om de gedetineerden te informeren over voornamelijk het recht om een klacht in te dienen, overweegt het SDKK om uitvoering te geven aan een aanbeveling van de Committee Against Torture (CAT) om borden met die informatie in de huisblokken te hangen.

Activiteitenprogramma

Het is wenselijk om meer activiteiten voor de gedetineerden te houden. Er kunnen geen activiteitenprogramma's op structurele wijze worden uitgevoerd wegens gebrek aan voldoende personele capaciteit die voornamelijk noodzakelijk is om de veiligheid van de rivaliserende bendes te borgen. Desondanks worden een aantal activiteiten uitgevoerd, namelijk:

- er worden lessen gegeven;
- gedetineerden kunnen betaald werk verrichten;

- er is gelegenheid om sport en spel te beoefenen en
- er kunnen sociale bijeenkomsten worden georganiseerd.

Accommodatie

Cellen

Een aantal cellen zijn zodanig gebouwd dat zij bij regen met water overlopen en in de daguren geen ventilatie hebben. Het SDKK heeft provisorische maatregelen genomen. Niet alle cellen zijn voorzien van een douche, maar er is in de huisblokken een gezamenlijke badkamer die op vastgestelde tijden kan worden gebruikt.

Luchtplaatsen

Elk huisblok van het SDKK heeft zijn eigen luchtplaats. De luchtplaatsen laten zonneschijn toe en zijn voorzien van een overdekte die schaduw biedt en als schuilplaats kan dienen als het regent. De gedetineerden worden in de gelegenheid gesteld om twee keer per dag gedurende één uur te luchten. In sommige huisblokken blijven de gedetineerden de hele dag buiten.

Hygiëne

Er zijn gedetineerden als buitenwerkers aangewezen om dagelijks de schoonmaak in de huisblokken te doen en om het vuil op te halen. Het reinigen van de cellen geschiedt door de gedetineerden van de betrokken cel zelf. Er zijn voldoende schoonmaakmiddelen en materieel beschikbaar. In de blokken 2 en 3 zijn er overlopende c.q. verstopte wc's die stankoverlast veroorzaken.

Het SDKK benadert deskundigen van de GGD om te adviseren over de hygiëne en laat de inrichting spuiten door een extern bedrijf. Er worden echter geen rapportages opgesteld. Er zijn evenmin concreet uitgewerkte afspraken en nog geen overeenkomst gesloten met het bedrijf. Slechts het personeel van facilitaire zaken heeft een training gevolgd bij de GGD.

Het SDKK heeft een wasserij waar de kleren van de gedetineerden worden gewassen en er is een aantal wasmachine binnen de huisblokken "Mannen" en "Vrouwen" beschikbaar zodat een gedetineerde desgewenst zijn of haar eigen was kan doen.

Voeding en winkel

Voeding

Er is een keukenafdeling die dagelijks warme maaltijd en brood bereidt voor de gedetineerden. De gedetineerden krijgen 's ochtends en 's avonds een broodmaaltijd en

's middags een warme maaltijd aangeboden. Het SDKK heeft een waarnemend chef-kok en een diëtiste op contractbasis die de menulijst beoordeelt en vaststelt. Zij controleren de kwaliteit en variëteit van de maaltijd. De gedetineerden kunnen desgewenst zelf bepaalde maaltijden van geringe aard bereiden. Op indicatie van een arts wordt een dieet voor een gedetineerde opgesteld. Ook op grond van geloofsovertuiging kunnen gedetineerden voor zover haalbaar speciale voeding ontvangen.

Kantine

Er is een kantine waar de gedetineerden gebruiksartikelen kunnen bestellen. De gebruiksartikelen variëren van consumptiegoederen tot elektronische apparaten. De gedetineerden betalen voor de artikelen met de verdiensten uit verrichte arbeid of bijdragen die zij van familieleden of andere personen ontvangen.

In overleg met de gedetineerdencommissies is er een consumptielijst opgesteld. De consumptielijst kan wekelijks worden ingevuld en ingediend. De bestelling wordt geplaatst bij een extern bedrijf. Bij het hele proces zijn er voorzorgmaatregelen genomen om de veiligheid te borgen. Dit proces is gedigitaliseerd in het PAS.

De gedetineerden klagen dat zij geen vergoeding ontvangen als zij wegens ziekte geen werk kunnen verrichten.

Maatschappelijk contact

Bezoek

Gedetineerden hebben recht op bezoek om de twee weken gedurende 1 uur. Kinderen worden ook toegelaten tot bezoek. Extra bezoek is mogelijk als familieleden die in het buitenland wonen voor een korte duur in Curaçao verblijven.

Telefoneren

De gedetineerden kunnen personen buiten de inrichting bellen. In de huisblokken zijn er telefooncellen geplaatst. Beltegoed is via de kantine verkrijgbaar of kan door een familielid of kennis aan de gedetineerde worden verschaft. Minvermogende gedetineerden kunnen via de sociaalwerker kosteloos bellen.

Toegang tot media

Gedetineerden kunnen hun eigen televisie, radio en kranten in de cellen hebben. Niet alle huisblokken hebben televisieapparaat en of radio voor gezamenlijk gebruik beschikbaar. Het SDKK is voornemens om in de toekomst een mediatheek met audiovisuele literatuur (documentair) op te zetten.

Bibliotheek

Er is een bibliotheek die uit veiligheidsoverweging niet optimaal door de gedetineerden kan worden benut. Het SDKK gebruikt in plaats daarvan een bibliotheek- karretje. Vanwege de kennis van de gedetineerden zijn een aantal boeken ongeschikt. Daarnaast is de leesmotivatie onder de gedetineerden laag.

Post en Brieven

Gedetineerden kunnen brieven en (overige) post ontvangen. Een medewerker van de afdeling 'Censuur & Post' screent alle post en brieven. Het SDKK heeft het recht om de inhoud van brieven aan of van de gedetineerde aan een controle in afwezigheid van de gedetineerde te onderwerpen en het ontvangen of verzenden van brieven te weigeren. Een uitzondering hierop vormen de enveloppen en poststukken afkomstig van of bestemd voor de zogenaamde geprivilegieerde contacten zoals de raadsman, de commissie van toezicht (verder het CvT) of de beklagcommissie.

Toegang tot zorg

Dagelijks komen personen van verschillende geloofsovertuiging met de gedetineerden praten en bidden. Wegens veiligheidsrisico's worden kerkdiensten per huisblok gehouden.

Het SDKK heeft een medische afdeling en een beleid over de medische zorg. Het SDKK moet twee artsen in dienst hebben maar er is slechts één arts beschikbaar. Er is kennelijk geen belangstelling van artsen voor een fulltime aanstelling bij het SDKK. Er is toegang tot zorg bij een psychiater en een tandarts. Toegang tot specialistische zorg is mogelijk maar is niet op korte termijn beschikbaar. Er wordt alleen repressieve zorg verleend. Verder zijn er verpleegkundigen in dienst bij het SDKK. Een verpleegkundige wordt met de piketdienst belast na kantoor uur en in de weekeinden. Bij de intake wordt de gedetineerde niet direct, maar pas na een aantal dagen aan een medische controle onderworpen.

De vertrouwelijkheid van de medische zorg wordt niet volledig geborgd doordat op een formulier de gezondheidsklacht van de gedetineerde moet worden ingevuld en deze kan worden gelezen door het personeel. Het SDKK neemt binnenkort een persoon in dienst die belast zal worden met de afhandeling van de formulieren. In de toekomst zal voor de registratie van de medische zorg een beveiligde module in het PAS worden geïntroduceerd.

Sancties en maatregelen

De directeur van het SDKK is het bevoegd gezag om een straf op te leggen. Bij overtreding van een huisregel wordt een rapport opgesteld dat naar het Bureau Klacht Toezicht & Controle wordt verzonden. Na het onderzoek wordt een advies/voorstel naar de directeur opgestuurd. Tegen de beslissing van de directeur tot het opleggen een straf kan beklag bij de klachtencommissie worden gedaan.

Tijdens het onderzoek waren de strafcellen van het SDKK niet operationeel omdat er onvoldoende personele capaciteit was om toezicht te houden.

Een knelpunt is dat gedetineerden na een strafoplegging ook het recht op VI of een ET wordt ontnomen. Dit zorgt voor kritiek en irritatie onder de gedetineerden.

Klachtenbehandeling en toezicht

Er zijn brievenbussen in de huisblokken 2, 3, 7 en 8 geplaatst om klachtenformulieren te deponeren. Het Hoofd Kwaliteit & Audit leidt de brievenbussen en stuurt de klachten door. De indiener van een klacht (gedetineerden) ontvangt geen ontvangstbewijs.

Er is een CvT ingesteld die een beklagcommissie uit haar midden heeft gekozen om de klachten van de gedetineerden te behandelen.

Er is een 'Bureau Klacht Toezicht & Controle en een klachtencoördinator die belast zijn met de afhandeling van klachten ten aanzien van de bejegening van de gedetineerden en het Bureau Interne Relatie is belast met het onderzoeken van mogelijke plichtsverzuimen van het personeel.

Er zijn Gedetineerdencommissies opgericht om de belangen van de gedetineerden te behartigen.

Gedetineerden kunnen op grond van hun recht op briefwisseling bij het OM, het Hof van Justitie, de consulaire beambten en de Monitoring commissie Politiecellen, eventuele schending van hun rechten doorgeven.

Een module klachtenregistratie is ingevoerd maar wordt niet optimaal gebruikt.

Personeel & Organisatie

Zorg en inzet

Er loopt een reorganisatieproces bij het SDKK. Er is een functieboek en de organisatiestructuur opgesteld. Conform de nieuwe structuur zal het MT van het SDKK uit een directeur en twee divisiehoofden bestaan. Verder zal het SDKK over beveiligings-

en PIW-personeel beschikken. Een aantal van de zittende personeelsleden is reeds omgeschoold als PIW-er en beveiligingsbeambten.

Er worden geen functioneringsgesprekken gehouden en het personeel wordt niet beoordeeld.

Communicatie

Er is een MT-overleg, een afdelingshoofden overleg, een Unithoofdenoverleg en een overleg op operationeel niveau (briefing). Tevens is er een plenair-overleg met het overig personeel.

Het MT van het SDKK overlegt één keer per maand met de dienstgroep. Verder wordt één keer in de maand een overleg gehouden dat door de minister van justitie, de Secretaris-Generaal en de dienstgroep worden bijgewoond. De afdeling 'Gedetineerden Administratie' heeft continu overleg met de executie officier van Justitie. Naast de formele contacten worden ook dagelijks informele contacten gehouden op verschillende niveau.

Integriteit

Er is een gedragscode binnen de justitiële keten en het SDKK heeft instructies voor zijn personeel. Het beveiligingspersoneel van het SDKK en een aantal afdelingshoofden hebben een cursus integriteit gevolgd bij het ORV. Het SDKK houdt elke twee weken een sessie waarbij integriteit van het personeel als thema wordt besproken. Het Bureau Interne Relatie is belast met het onderzoeken van integriteitsschendingen. Een vertrouwenspersoon is nog niet aangewezen.

Evaluatie

De evaluatie van de verschillende trajecten en processen binnen het SDKK geschiedt door het bureau Kwaliteit & Audit, dat een adviserende rol vervult.

Conclusie

De Raad concludeert dat bij het SDKK verschillende processen gericht op een adequate bejegening van gedetineerden worden uitgevoerd. Voorts lopen een aantal trajecten om de bejegening (rechtspositie) van gedetineerden conform internationale normen (CPT) te verbeteren. De Raad benadrukt echter dat het SDKK nog niet volledig aan deze normen voldoet.

De aspecten die verbeterd moeten worden hebben betrekking op: de insluiting (registratie insluitingstitel), de huisregels (mededeling inhoud aan de gedetineerden), het opstellen activiteitenprogramma, accommodatie (hygiëne/verbouwingen/ventilatie)

maatschappelijk contact (beperking van bezoek en telefoneren, toegang tot media en bibliotheek), toegang tot zorg en sancties & klachten. Het SDKK is hiervan bewust en werkt aan de verbeteringen.

Aanbevelingen aan de Minister

Algemeen

1. Draag zorg voor voldoende gestichtsartsen.

Ten aanzien van het SDKK

1. Draag op korte termijn zorg voor brievenbussen bij alle huisblokken en belast het personeel van de medische afdeling met het ledigen ervan;
2. Begin op korte termijn met de uitreiking van de brochures met de rechten van de gedetineerden;
3. Evalueer op korte termijn samen met het OM het proces voor het opsturen van vonnissen;
4. Draag op korte termijn zorg voor de vastlegging van de afspraken met de deskundigen op het gebied van hygiëne en periodieke rapportages om de vorderingen op hygiënisch gebied te kunnen evalueren;
5. Verbeter op korte termijn het recht op toegang tot de media;
6. Draag zorg op korte termijn voor voldoende bekendheid van de integriteitsregels bij het personeel;
7. Houd op korte termijn rekening met het gedrag van de gedetineerde over de gehele detentieperiode bij de boordeling van ET of VI;
8. Wijs op korte termijn een of meer vertrouwenspersonen aan;
9. Stel op middellange termijn een activiteiten programma op;
10. Draag zorg voor voldoende personele capaciteit;
11. Past de sanctieregeling in de huisregels op korte termijn aan;
12. Zoek op middellange termijn mogelijkheden om de ventilatie te verbeteren en zet de verbouwingen bij het SDKK voort;
13. Draag op middellange termijn zorg voor de indienstname van voldoende gestichtsartsen door eventuele werving in het buitenland (regio);
14. Verbeter op middellange termijn de medische zorg door in ieder geval ook preventieve zorg aan te bieden en voer binnen 24 uren na binnenkomst in het SDKK een medische controle uit;
15. Hanteer een proces om continu de kwaliteit en variëteit van het voedsel te evalueren;
16. Rond het klachtenproces af en evalueer de mogelijkheid om de klachten-indiener een ontvangstbewijs te overhandigen;
17. Verbeter het PAS om onder meer de sancties te kunnen registreren.

Ten aanzien van het OM

1. Evalueer op korte termijn samen met het SDKK het proces van het opsturen van vonnissen.

1

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Ingevolge artikel 3, eerste lid, onder b van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving vallen onder het toezicht van de Raad voor de rechtshandhaving (de Raad) die instellingen en inrichtingen waar vrijheidsstraffen en vrijheid beperkende maatregelen ten uitvoer worden gelegd.

In mei 2014 heeft het CPT een bezoek gebracht aan Aruba, Bonaire, Curaçao en Sint-Maarten. Daarna heeft het CPT verschillende aanbevelingen gedaan ten aanzien van de penitentiaire inrichtingen in deze (ei)landen.

Naar aanleiding van het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO) van 8 juni 2015 hebben de ministers van Justitie gezamenlijk aan de Raad voor de rechtshandhaving en de inspectie Veiligheid en Justitie (IV&J) verzocht om de opvolging van de aanbevelingen van het CPT te monitoren. De Raad onderschrijft het belang van structureel toezicht op instellingen en inrichtingen waar vrijheidsstraffen en vrijheid beperkende maatregelen ten uitvoer worden gelegd. Toezicht daarop behoort tot de wettelijke taak van de Raad. De Raad besloot om aan het verzoek tot monitoring van de aanbevelingen van het CPT tegemoet te komen met inachtneming van zijn wettelijke taken, dit inspectie-onderzoek te verrichten. Bij de planning en uitvoering van de inspectie zullen de CPT-normen worden betrokken in het door de Raad opgestelde toetsingskader.

1.2. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om na te gaan in hoeverre de penitentiaire instelling (SDKK) in Curaçao voldoet aan (internationale) wet- en regelgeving met betrekking tot de aspecten: Rechtspositie en Personeel & Organisatie.

1.3. Centrale vraag en onderzoeksvragen

1.3.1. Centrale vraag

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Hoe is het gesteld met de rechtspositie van justitiabelen, de kwaliteit en inzet van medewerkers en het functioneren van de organisatie in de detentievoorzieningen van het SDKK in Curaçao?

1.3.2. Onderzoeksvragen

De deelvragen luiden als volgt:

1. *Welke rechten voor justitiabelen zijn geborgd in wet- en regelgeving?*
2. *Hoe worden zij in de inrichtingen toegepast?*
3. *Welk beleid en/of uitgangspunten hanteert de inrichting voor de kwalitatieve en kwantitatieve inzet van medewerkers?*
4. *Welk beleid en/of uitgangspunten hanteert de inrichting ten aanzien van de organisatie-items communicatie, integriteit en evaluatie?*

1.4. Afbakening

Dit onderzoek heeft betrekking op de navolgende twee aspecten: rechtspositie en personeel & organisatie.

De Raad beperkt het onderzoek tot de insluiting van gedetineerden in de instelling ‘Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou’ (verder SDKK) doordat in voornoemde instelling de meeste volwassen gedetineerden zich bevinden. De politiecellen vallen buiten het bereik van dit onderzoek aangezien de Raad recentelijk een onderzoek naar deze aspecten bij de politiecellen in Curaçao heeft verricht.

1.5. Toetsingskader

De Raad heeft op basis van (inter) nationale normen zoals de standard minimum rules for the treatment of prisoners van de Verenigde Naties en het Wetboek van Strafvordering voor Curaçao (verder WvSv), de landsverordening beginselen gevangeniswezen 1996, nummer 73 (de landsverordening) en het landsbesluit houdende algemene maatregelen gevangenismaatregel 1999 (het landsbesluit) de ministeriële beschikking huishoudelijke reglement penitentiaire inrichtingen 1999 (de ministeriële beschikking), het document huisregels voor gedetineerden (de huisregels) en de door de Minister van Justitie en de directeur van het SDKK vastgestelde beleidsdocumenten een toetsingskader opgesteld.

Tot het aspect ‘rechtspositie’ (van de gedetineerden) behoren de volgende onderwerpen: rechtmatige insluiting, huisregels voor gedetineerden, activiteitenprogramma, accommodatie, voeding en winkel, maatschappelijk contact, toegang zorg, sancties en maatregelen en beklag.

Voor het aspect personeel & organisatie maakt de Raad gebruik van bestaande normen. De onderwerpen die betrekking hebben op het aspect 'Personeel & Organisatie' zijn: personele zorg- en inzet, communicatie, integriteit en evaluatie.

Voor het aspect rechtspositie is gekozen uit oogpunt van rechtsbescherming van de gedetineerde. Voorwaarden om een goede rechtspositie te waarborgen zijn gekwalificeerd personeel en een goed draaiende organisatie.

Voor al de onderwerpen hanteert de Raad een aantal criteria als toetsinstrument.

1.6. Onderzoek aanpak en methode

Voor het onderzoek verzamelt de Raad feitelijke gegevens door documentonderzoek, observaties in de inrichting en interviews met functionarissen en gedetineerden. De Raad hanteert daarbij vooraf opgestelde vragen- en checklijsten. De op deze wijze verzamelde gegevens worden afgezet tegen het toetsingskader en dat leidt tot oordelen en conclusies.

1.7. Leeswijzer

Het rapport bestaat uit vier hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk bevat een inleiding. In het tweede en het derde hoofdstuk worden de bevindingen van respectievelijk het aspect "rechtspositie" van gedetineerden en het aspect "Personeel & Organisatie" beschreven. Voor de overzichtelijkheid heeft de Raad ervoor gekozen om na de bevindingen van elk onderwerp aansluitend een analyse toe te voegen. Ten slotte bevat het vierde hoofdstuk de conclusie en de aanbevelingen.

2

2. Rechtspositie

2.1. Rechtmatige insluiting

2.1.1. Criterium

De penitentiare inrichting moet nagaan of de insluiting van de gedetineerde rechtmatig is en controleert daarbij de insluitingsbescheiden van de gedetineerde.

Volgens het WvSv geschiedt de opneming van een persoon, tegen wie een bevel tot vrijheidsontneming of veroordelend vonnis wordt ten uitvoer gelegd, in een gevangenis of inrichting op vertoon van een bevel tot voorlopige hechtenis of in verzekeringstelling of het veroordelend vonnis of een uittreksel daarvan, hetzij op vertoon van de last tot tenuitvoerlegging van het openbaar ministerie.¹ Verder bepaalt het WvSv dat in het geval een mondeling vonnis van een vrijheidsstraf wordt tenuitvoergelegd, de opneming geschiedt op vertoon van hetzij een proces-verbaal van de terechtzitting dan wel een uittreksel daarvan of daaruit, hetzij op vertoon van een last tot tenuitvoerlegging van het openbaar ministerie danwel een afschrift daarvan.²

Het WvSv bepaalt verder dat het hoofd van de gevangenis verplicht is een register te houden volgens een door de Minister van Justitie vast te stellen model³. In het register moeten de naam, beroep, geboorteplaats en woon- of verblijfplaats van de persoon tegen wie het bevel tot vrijheidsontneming of een veroordelend vonnis wordt ten uitvoer gelegd worden ingeschreven. Verder moeten de naam van de rechter die het bevel heeft verleend, de dagtekening van de beslissing, de dag en uur van de opneming en zoveel mogelijk het ogenblik van de vrijheidsontneming worden vermeld. Bij veroordeling moet ook de duur van de straf worden vermeld.⁴

De directeur doet bij binnenkomst van een gedetineerde de bescheiden of last tot insluiting onverwijld onderzoeken. Pas nadat de documenten in orde zijn bevonden wordt de gedetineerde blijkbaar ingeschreven in het gedetineerden-register.⁵

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Eerdere controles en inspecties van het CPT gaven aan dat de insluitingstitel van sommige gedetineerden niet beschikbaar waren en dat de gedetineerden die reeds op vrije voeten werden gesteld of overgeplaatst werden niet van de gedetineerdenlijst

¹ Artikel 621 eerste lid van het WvSv.

² Artikel 621, derde lid onder sub a en b.

³ Artikel 622 van het WvSv.

⁴ Artikel 623, eerste en tweede lid WvSv. Artikel 5, eerste lid van de Lb. ham Gevangenismaatregel 199.

⁵ Artikel 3, eerste lid van het Huishoudelijk reglement penitentiare inrichtingen 1999.

werden afgehaald. Het CPT heeft aanbevolen om het registratiesysteem van het SDKK kritisch te beoordelen en dat van alle gedetineerde een adequate registratie moet bestaan.

“At the outset, the CPT would like to note that it observed gaps in documentation held by the prison administration at SDKK. The delegation found that files of unsentenced prisoners generally did not contain any written warrants providing a legal basis for their detention, as extensions of detention were being communicated by the Prosecutor’s Office by phone. Further, there were no registers regarding incidents, use of force, use of means of restraint, injuries or complaints. The delegation also found irregularities in the list of prisoners, such as the inclusion of a certain prisoner who had already been released more than a month earlier and another prisoner who had been transferred to the Netherlands two months earlier. Proper administration and documentation is crucial for effective prison management”.

“The CPT recommends that a full review of the record-keeping system at SDKK be carried out, including the introduction of the above mentioned registers and full documentation of the legal basis for the detention of each individual held at SDKK”.

Reactie overheid op bevindingen CPT

Het ministerie gaf als antwoord op de aanbevelingen van het CPT met betrekking tot de registratie dat het SDKK een onderzoek moet instellen om na te gaan of het PAS-registratiesysteem geüpgraded moet worden zodat adequate registratie kan plaats vinden.⁶

“A structural registration system of record keeping has not been implemented as yet. SDKK will investigate if the current Prison Administration System could be adjusted for the structural registration and record keeping of all prisoners. Results of this investigation are expected in June 2015”.

2.1.2. Bevindingen

Controle geldige titel

Uit onderzoek blijkt dat bij de insluiting van een gedetineerde een intakeproces (registratie- en controle) wordt gevolgd door de afdeling intake. Dit proces is vastgelegd in het Landsbesluit, de ministeriële beschikking en het huishoudelijk reglement van het

⁶ A structural registration system of record keeping has not been implemented as yet. SDKK will investigate if the current Prison Administration System could be adjusted for the structural registration and record keeping of all prisoners. Results of this investigation are expected in June 2015.

SDKK.⁷ De geldigheid van de titel wordt gecontroleerd. De aanbrengrer van de gedetineerde moet een bevel (inverzekeringstelling, voorlopige hechtenis) van insluiting of vonnis van de ingeslotene overhandigen aan het personeel.

Uit onderzoek blijkt echter dat niet alle gedetineerden dossiers een vonnis bevatten. Voordat een vonnis naar het SDKK wordt opgestuurd wordt een proces gevolgd dat als volgt verloopt. Een vonnis kan mondeling worden uitgesproken direct na de behandeling of binnen drie weken en is in dat laatste geval meestal al op schrift gesteld. Dat geldt voor zowel vonnissen van het Gerecht in Eerste Aanleg als appelzaken bij het Hof. Van alle uitspraken wordt er een extractvonniss gemaakt. Als het extractvonniss gereed is dan wordt het naar de Executiekamer van het Openbaar Ministerie gestuurd via e-mail. Het Openbaar Ministerie heeft ook het SDKK, Reclassering en Jeugdreclassering onderdeel gemaakt van de Executiekamer zodat alle vonnissen door het Gerecht meteen bij alle drie de instanties tegelijkertijd binnenkomen. De voornoemde instanties nemen kennis van het vonnis maar kunnen het niet executeren voordat het Openbaar Ministerie het vonnis controleert. Na de controle met de rol wordt het meteen daarna gefiatteerd door een stempel "fiat executie" en de handtekening van een officier van justitie.

Desondanks stelt het SDKK dat de afdeling Gedetineerden Administratie soms de vonnissen moet opvragen bij het OM. Er is ook gesteld dat door te kort aan personele capaciteit de afdeling Gedetineerden Administratie een achterstand heeft in de registratie.

Registratie

De registratie van de insluiting geschiedt door de afdeling intake in het Prison Administration System (PAS). De afdeling Gedetineerden Administratie is belast met de registratie van de verdere bijzonderheden zoals de datum van invrijheidstelling, VI en ET-datum en het opslagen van de insluitingstitels. De afdeling Gedetineerden Administratie heeft een tekort aan personele capaciteit. Er is een waarnemend hoofd en een medewerker. Er is een achterstand, waardoor niet kan worden vastgesteld of bepaalde insluitingstitels (vonnissen) ontbreken.

In het PAS wordt onder andere de duur van de straf ingevoerd in de applicatie "Sentence calculation" die automatisch de VI en ET-data uitrekent. Ten tijde van het onderzoek bleek dat het PAS nog niet was geüpgraded. Insluitingstitels werden niet gescand en opgeslagen in het PAS maar werden in het dossier van desbetreffende gedetineerde opgeslagen. Het dossier bevatte onder andere een uitdraai uit het PAS met de namen en verdere gegevens van de gedetineerde, de bevelen van hechtenis en de vonnissen. Bij

⁷ Artikel en 6 van het Landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999 en artikel 2 tot en met artikel 5 van der Ministeriële beschikking Huishoudelijk Reglement penitentiaire inrichtingen 1999.

een door de Raad op basis van steekproefsgewijs gedane controle bleek dat sommige dossiers geen vonnis bevatten.

De dossiers van de ex- gedetineerden worden apart van de dossiers van gedetineerden bijgehouden. Tijdens controle bleek echter dat een dossier van een ex-gedetineerde tussen de gedetineerden lag.

Controle op de registratie

De controle op de registratie vindt plaats door het waarnemend afdelingshoofd en het Unithoofd van de intake afdeling. Verder heeft de directeur en een aantal functionarissen toegang tot het systeem en kunnen controles uitvoeren.

De afdeling gedetineerden administratie stellen geen managementrapportages op. In de toekomst zal het PAS waarschijnlijk geüpgraded worden zodat met een druk op de knop managementrapportages kunnen worden geproduceerd.

De resultaten van de afdeling Gedetineerden administratie vormen structureel een vast onderdeel van de agenda van de MT-vergaderingen.

2.1.3. Beoordeling

Uit eerdere rapportages van de Raad en het CPT is reeds gebleken dat de beschikbaarheid van rechterlijke bevelen en vonnissen in de arrestantendossiers een knelpunt vormt. De Raad heeft niet kunnen vaststellen of deze tekortkoming veroorzaakt wordt door deficiëntie in de administratie van het SDKK of doordat de vonnissen het SDKK niet bereiken. De Raad is van oordeel dat het OM en het SDKK samen het proces moeten evalueren en (mogelijke) gebreken moeten oplossen om de beschikbaarheid van vonnissen te allen tijde te garanderen.

Wet- en regelgeving in relatie tot de CPT-normen

De Raad is van oordeel dat de wet voldoende mogelijkheden biedt om de registratie van de insluitingstitels te verzekeren. Immers naast een vonnis kan ook een aantal andere documenten als insluitingstitel worden gebruikt. Het OM is hiervoor verantwoordelijk en moet hierop toezien en het SDKK moet voldoende personeel beschikbaar hebben voor de uitvoering.

2.2. Huisregels

2.2.1. Criterium

De gedetineerden dienen op een voor hen begrijpelijke wijze over hun rechten en plichten in de inrichting te worden geïnformeerd.

Volgens het huisreglement moet de gedetineerde geïnformeerd worden over het Landsbesluit houdende algemene maatregel Gevangenismaatregel 1999, de ministeriële beschikking huishoudelijke reglement penitentiaire inrichtingen 1999 en over de overige dienstberichten en regelingen die voor hem van belang zijn. Deze informatie dient zo spoedig mogelijk, in ieder geval binnen 24 uren, te worden verstrekt. Indien de gedetineerde de Nederlandse taal niet begrijpt moet hem een brochure over het landsbesluit houdende algemene maatregel en de ministeriële beschikking in een taal die hij begrijpt worden verstrekt.⁸

Onder paragraaf 19 van de huisregels wordt vermeld dat op iedere afdeling en in de bibliotheek de huisregels ter inzage moeten liggen. De gedetineerden moeten op verzoek inzage kunnen hebben in de landsverordening, het landsbesluit, de ministeriële beschikking en de overige dienstberichten en regelingen die voor hem van belang zijn.

2.2.2. Bevindingen

Beleid

Het SDKK heeft een door de directeur vastgesteld document bevattende de huisregels.⁹ Het document heeft, naast een hoofdstuk inleiding en algemene bepalingen, 17 hoofdstukken die informatie bevatten over de ministeriële beschikking en overige dienstberichten en regelingen die voor de gedetineerden van belang zijn. Er is een samenvatting van de huisregels opgesteld in het Papiamento, Spaans, Engels en de Nederlandse taal.

Uitvoering

Uit onderzoek blijkt dat de samenvatting van de huisregels niet wordt uitgereikt en evenmin mondeling aan de gedetineerden wordt medegedeeld. De bedoeling is volgens het SDKK om de samenvatting bij de eerste insluiting bij de nieuwe ‘Aankomstenafdeling’ aan de gedetineerden te verstrekken, maar de ‘Aankomsten afdeling is nog niet operationeel wegens gebrek aan politiecellen. Daarnaast moet het personeel eerst over

⁸ Artikel 5, eerste lid van de Ministeriële beschikking Huishoudelijk reglement penitentiaire inrichtingen 1999.

⁹ Huisregels voor gedetineerden, 8 juni 2016.

de toepassing van de regels worden geïnformeerd. De huisregels zijn momenteel niet beschikbaar op de afdelingen en/of bibliotheek.

In het verleden werd een brochure uitgereikt aan de gedetineerden. Sinds de invoering het nieuwe Wetboek van Strafrecht voor Curaçao worden deze brochures niet meer uitgereikt wegens verandering van de detentie bepalingen. Om de transparantie te vergroten overweegt het SDKK om uitvoering te geven aan een aanbeveling van de Committee Against Torture (CAT) om borden in de huisblokken te hangen met in ieder geval vermelding van het recht om een klacht in te dienen.

2.2.3. Beoordeling

De Raad constateert dat de gedetineerden schriftelijk noch mondeling geïnformeerd worden over de ministeriële beschikking 'Huishoudelijke Reglement Penitentiaire Inrichtingen 1999' en de overige dienstberichten en regelingen die voor hen van belang zijn. De Raad acht de mededeling en kennisneming van de rechten essentieel om een juiste bejegening te waarborgen en die dient tevens als bescherming tegen foltering en vernederende behandeling. De Raad is derhalve van oordeel dat het uitblijven van de mededeling van de rechten aan de gedetineerden een tekortkoming in de bejegening oplevert.

Verder constateert de Raad dat volgens de wet de uitreiking van een brochure (samenvatting van de huisregels) alleen noodzakelijk is in het geval de gedetineerde de Nederlandse taal niet begrijpt. Het is (wellicht) wenselijk om ook aan de gedetineerden die de Nederlandse taal beheersen een brochure uit te reiken.

2.3. Activiteitenprogramma

2.3.1. Criterium

De penitentiaire inrichting moet een gevarieerd en evenwichtig activiteitenprogramma aanbieden.

Volgens de landsverordening moeten de gedetineerden in de gelegenheid worden gesteld om gebruik te maken van de in het gesticht aanwezige mogelijkheden tot onderwijs, vorming en recreatie.¹⁰ Verder moet de directeur zorgdragen voor de

¹⁰ Artikel 34 van de landsverordening beginselen gevangeniswezen.

beschikbaarheid van arbeid voor de gedetineerden voor zover de aard van de detentie zich daartegen niet verzet.¹¹

Onder nummer 16 van de huisregels wordt een aantal bepalingen gesteld met betrekking tot de activiteiten die de gedetineerden kunnen verrichten. Daarin wordt onder andere gesteld dat aan de gedetineerde een lijst van programma's, die bij de afdelingshoofden verkrijgbaar is, wordt uitgereikt.

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Het CPT heeft in zijn rapportage van 2014 een te kort aan onderwijskundige activiteiten en werkaanbod geconstateerd dat onder andere te wijten is aan gebrek aan personele capaciteit. In dit kader heeft het CPT aan de overheid aanbevolen om zich in te spannen om een reeks van doelmatige activiteiten voor alle gedetineerden te creëren. Verder heeft het CPT aanbevolen om een activiteitenprogramma voor de gedetineerden van de JoVo afdeling op te stellen.

Nevertheless, the delegation received numerous complaints from prisoners about the lack of activities on offer, particularly educational and work opportunities, and observed that most prisoners spent their days in a situation of enforced idleness. Many prisoners stated that they did not have any opportunity to work or study. The offer of vocational courses appeared to be sporadic, offering a certain class for a couple of months which was subsequently no longer available for a while. The delegation found that shortage of both staff on post and other resources seriously affected access to activities. Ensuring that prisoners are engaged in purposeful activities of a varied nature (work, preferably with vocational value; education; sport; recreation/association) is not only an essential part of rehabilitation and resocialisation, but it also contributes to the establishment of a more secure environment within prisons.

The CPT recommends that Curaçao authorities vigorously pursue their efforts to put in place a range of purposeful activities for all prisoners.

A full programme of activities should be available for young adults held at JoVo, including for those on remand.

Reactie overheid op bevindingen CPT

¹¹ Artikel 24, eerste lid, van de landsverordening beginselen gevangeniswezen juncto artikel 20 tot en met 22 van het landsbesluit houdende algemene maatregel Gevangenismaatregel 199 en artikel 16 tot en met 19 van de Huishoudelijk reglement penitentiaire inrichting 1999.

Het ministerie gaf als reactie aan dat het SDKK in 2015 zich zou inspannen om een doelmatig activiteitenprogramma voor de gedetineerden uit te voeren. Als voorbeeld worden de heropening van de gymzaal en de verschillende sportactiviteiten genoemd. Verder gaf het ministerie aan dat het SDKK de mogelijkheid onderzoekt om onderwijs via internet te geven maar dat de veiligheidsaspecten eerst dienen te worden geëvalueerd.¹² Ten aanzien van de JoVo afdeling stelde het ministerie dat reeds is gestart met onderwijs programma's en dat een activiteiten programma zal worden opgesteld. Bij de JoVo afdeling vormt het gebrek aan personele capaciteit ook een knelpunt.¹³

2.3.2. Bevindingen

Uit onderzoek blijkt dat er geen activiteitenprogramma structureel wordt uitgevoerd. Het opstellen van een activiteitenprogramma heeft volgens het SDKK geen toegevoegde waarde doordat geen structurele uitvoering daaraan kan worden gegeven wegens gebrek aan personele capaciteit. Er heerst rivaliteit tussen (gangs gerelateerde) gedetineerden in de verschillende huisblokken, er is risico voor ontvluchting en om voorwerpen te bemachtigen die als wapen kunnen worden aangewend. Desalniettemin wordt, op een lagere schaal dan gewenst verschillende activiteiten uitgevoerd. Er wordt sport beoefend (gym), muzikales en werktrajecten uitgevoerd. Er zijn werkmeesters en sportbegeleiders belast met het coördineren van deze trajecten. De werktijd per dag is zes uur per gedetineerde. De gedetineerden worden hiervoor betaald en kunnen met de verdiensten in hun eigen onderhoud en die van hun familieleden voorzien. Betaling geschiedt naar tevredenheid van de gedetineerdencommissies. De leden van de gedetineerdencommissies stellen dat de mogelijkheid voor de lokale gedetineerden om vooral werkactiviteiten te verrichten en onderwijs te volgen beperkt is. Volgens deze leden genieten vreemdelinge gedetineerden voorkeur. Uit een loonstaat over de maand december dat het SDKK heeft overgelegd blijkt dat 169 gedetineerden waarvan 121 op Curaçao zijn geboren en 48 in het buitenland werkzaamheden hebben verricht. Het SDKK stelt dat het arbeidsaanbod niet afhankelijk is van de nationaliteit of origine/geboorteplaats maar van het genoten onderwijs, de (beroeps)ervaring en het veiligheidsrisico. Het SDKK wil de werktijd van zes uur halveren om meer gedetineerden werk te bieden.

¹² In 2015 SDKK will continue to pursue the effort to put in place a range of purposeful activities for all prisoners. For example, the gym has been reopened in January 2015 and several sport activities have been planned. The workshops in SDKK provide both training and work opportunities for the prisoners. SDKK is looking into offering long distance education via internet to the prisoners who want to do so. Some security issues concerning the internet need to be addressed before this is implemented.

¹³ A separate full program of activities will be available for young adults held at JOVO, including those on remand. The activities in the JOVO department have started in March 2015 with a basic educational program. There have been some issues to the shortage of security personnel but those have been solved.

Verder blijkt dat het SDKK onderwijs verzorgt aan de gedetineerden. Uit overgelegde documenten blijkt dat in het jaar 2014, 2015 en 2016 onderwijs, vorming en training werd gegeven aan de gedetineerden. Er is onderwijs en vorming gegeven op het gebied van alfabetisering/algemene ontwikkeling, basis computerkennis, sociale vaardigheden, cultureel artistiek vorming, basiseducatie, confectie, stofferen, timmeren, muziek, banket, agressie, regulatie training, manicure en pedicure, medewerker huishoudelijke dienst en de Engelse taal.

Daarnaast wordt gelegenheid geboden om spelletjes te spelen of filmavonden te organiseren.

Elke drie maanden kunnen de gedetineerden de leiding van het SDKK verzoeken om een sociale bijeenkomst voor de gedetineerden te organiseren. Er kan bijvoorbeeld bij restaurants eten worden besteld en muziekkuitvoering worden georganiseerd voor rekening van de gedetineerden.

Volgens het SDKK moet in afwachting van een nieuwbouw meer worden geïnvesteerd in de infrastructuur ten einde activiteiten per huisblok te kunnen uitvoeren. Het voorgaande is noodzakelijk met het oog op de veiligheid. Er moet ook meer financiën beschikbaar zijn voor aanschaf van de benodigde middelen.

2.3.3. Beoordeling

De Raad constateert dat er geen activiteitenplan wordt uitgevoerd, althans dat de activiteiten onvoldoende zijn. Het SDKK spant zich in om zoveel mogelijke activiteiten voor de gedetineerden uit te voeren. De Raad is van oordeel dat het tekort aan personeel op korte termijn moet worden opgelost, zodat het benodigde toezicht bij de uitvoering van de activiteiten kan worden verzekerd.

Wet- en regelgeving in relatie tot de CPT-normen

De Raad is van oordeel dat de wet- en regelgeving voldoende voorziet om doelmatige activiteiten uit te voeren zoals door het CPT wordt aanbevolen.

2.4. Accommodatie

2.4.1. Criterium

De accommodatie moet voldoen aan de daarvoor geldende standaarden en de leefomstandigheden in de penitentiaire inrichting zijn hygiënisch.

Er moet zichtbaar aandacht zijn voor de hygiëne binnen het SDKK en de cellen en overige ruimten moeten goed onderhouden zijn. Hierbij wordt voor zoveel mogelijk onafhankelijke deskundigen geraadpleegd. De gedetineerden zijn verplicht de hen toegewezen woon- en slaapruijnte met de zich daarin bevindende voorwerpen in zindelijke staat te houden.¹⁴

De gedetineerde heeft het recht om, wanneer het weer zulks toelaat, gedurende tenminste één uur des voormiddag 's en één uur des namiddag 's in de open lucht te verblijven ter plaatse waar zulks door de directeur is bepaald. De luchtplaatsen moeten zodanig zijn ingericht dat verticaal zicht is op de openlucht met dien verstande dat een voorziening is getroffen om schaduw te bieden tegen de zon en die bij het regenen als schuilplaats kan dienen.¹⁵

In de huisregels van het SDKK zijn enkele alinea's toegewijd aan de (persoonlijke) verzorging. Daarin worden onder andere regels gesteld voor de gedetineerden ten aanzien van: het houden van aan de gedetineerden toegewezen slaapruijnte in zindelijke staat, het tenminste eenmaal per dag douchen en de wijze en frequentie van de was.

Het SDKK heeft een hygiënebeleid en procedureregels opgesteld voor onder meer: ontsmetting en afval, afvalverwerking ruimte en afwasruimte.

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Het CPT uitte zijn bezorgdheid ten aanzien van de hygiëne in het SDKK in zijn rapportage van het jaar 2014. In dit kader is aanbevolen om de nodige stappen te ondernemen om de hygiëne te verbeteren.

The CPT noted some improvements of the material conditions in comparison to previous visits. Nevertheless, serious problems remained in a number of blocks (particularly Blocks 2, 7B and 8) which were in a bad state of repair and had sewage problems, escalating the poor hygiene conditions and causing a foul stench. Some efforts were being made to control pests, but these appeared to be inadequate given the presence of rats, cockroaches, pigeons and other pests. Many of the cells were out of use due to leaks and other problems, creating a health hazard. Stagnant water provided a breeding ground for mosquitoes. The CPT recommends that the necessary steps be taken to refurbish and improve the material conditions at SDKK in the light of the above remarks.

Reactie overheid op bevindingen CPT

De overheid gaf als antwoord hierop dat verbouwing in het SDKK moet worden verricht om de sanitaire omstandigheden te verbeteren. Veder is aangegeven dat op reguliere

¹⁴ Artikel 7 van het Huishoudelijk reglement penitentiaire inrichting 1999.

¹⁵ Artikel 30 Ministeriële Beschikking Huishoudelijk reglement penitentiaire inrichtingen 1999.

basis binnen het SDKK wordt gespoten overeenkomstig advies van de Geneeskundige Gezondheidsdienst.

Block 7 B has been renovated (as a pilot project) and Block 8 is next on the list. In all of the blocks the sanitary will be either fixed or replaced as part of the Usona water project part II. In Block 2 the water leakage problem has been solved and the roof has been replaced. Further renovation of block 2 has started and the old “kitchen cells” will be refurbished and turned into recreational rooms for the prisoners. The stairs still need replacement. By the end of 2015/beginning of 2016 the stairs will be replaced.

Pest control spraying takes place on a regular basis with the advice of the health department (GGD). There has been extra spraying to control the mosquitoes. Normally speaking it would have been adequate but due to the rain season the effect of this spraying was not adequate. The frequency of spraying will be increased after consulting the GGD.

2.4.2. Bevindingen

Accommodatie

Een aantal cellen is zodanig gebouwd dat zij bij regen onder water lopen en in de daguren geen voldoende ventilatie toelaten. Het SDKK beaamt deze tekortkomingen in de bouwstructuur. De organisatie heeft een kap laten bouwen om enkele cellen tegen regenwater te beschermen. Verder is er toestemming gegeven aan de gedetineerden om lakens voor de cellen te plaatsen ten einde de zonneschijn tegen te houden. Volgens de organisatie kunnen deze knelpunten alleen door een nieuwbouw structureel worden opgelost.

Een aantal huisblokken zijn voorzien van douche in de cellen die de gedetineerden naar behoefte kunnen gebruiken. De grote huisblokken, namelijk de huisblokken 7, 8 en Forensische Observatie en Begeleidingsafdeling (FOBA), hebben geen douches in de cellen maar een gezamenlijke badkamer die de gedetineerden tussen 08.00 uur en 17:00 uur kunnen gebruiken.

Hygiëne

De gedetineerden die als buitenwerkers zijn aangewezen worden dagelijks belast met de schoonmaak in de huisblokken en het ophalen van vuil. Het reinigen van de cellen geschiedt door de gedetineerden van de betrokken cel zelf. De huishoudelijke dienst draagt zorg voor uitreiking van de schoonmaakmiddelen. Daarnaast kan een gedetineerde zelf zijn schoonmaakmiddelen kopen bij de kantine. Er worden ook vuilniszakken uitgedeeld zodat de cellen in zindelijke staat kunnen worden gehouden. De leidinggevenden van de huisblokken moeten op de correcte uitvoering toezien. Uit

onderzoek blijkt echter dat er nog steeds overlast is ten aanzien van overlopende c.q. verstopte wc's en stank in de blokken 2 en 3. De organisatie is bezig met de verbouwing van de huisblokken. In de volgende fase van het waterproject zullen deze knelpunten worden opgelost. Om het probleem te minimaliseren heeft het SDKK het aantal gedetineerden per cel verminderd. Er worden geen gedetineerden ingesloten in de defecte cellen.

Een bijkomende factor is volgens het SDKK dat gedetineerden zelf opzettelijk afval op de grond gooien zodat de buitenwerkers voor de schoonmaak worden ingezet om geld te kunnen verdienen.

Deskundigheid

Er wordt tegen ongedierte gespoten door een extern bedrijf. In het jaar 2015 werd twee keer gespoten. De afdeling keuken wordt regelmatig gespoten. Dit jaar is er een offerte gevraagd aan drie bedrijven. Als dat proces afgerond is wordt een overeenkomst gesloten met het uitgekozen bedrijf.

De GGD inspecteert het SDKK en verstrekt advies met betrekking tot de hygiëne, reinigen en spuiten tegen ongedierte aan de afdeling Facilitaire zaken van het SDKK. De adviezen van de GGD zijn niet op schrift gesteld. Drie personeelsleden werkzaam op de facilitaire afdeling hebben een training gevolgd bij de GGD om ratten en andere ongedierte te bestrijden.

Was

Het SDKK heeft een wasserij waar alle kleren van de gedetineerden door gedetineerden werkzaam in de wasserij, onder toezicht van personeel van het SDKK, worden gewassen. Bij de huisblokken "mannen" en "vrouwen" zijn er wasmachines beschikbaar zodat een gedetineerde desgewenst zijn eigen was kan doen.

Luchtplaatsen

Elk huisblok van het SDKK heeft zijn eigen luchtplaats. De luchtplaatsen laten zonneschijn toe en zijn voorzien van een overdekte plaats die schaduw biedt en als schuilplaats kan dienen als het regent. De gedetineerden worden in de gelegenheid gesteld om twee keer per dag gedurende één uur te luchten. In sommige huisblokken blijven de gedetineerden de hele dag buiten.

2.4.3. Beoordeling

De Raad constateert dat de ventilatie bij enkele cellen onvoldoende is. De Raad is van oordeel dat het plaatsen van lakens voor de cellen een provisorische maatregel is die geen structurele oplossing biedt. De Raad realiseert zich de tekortkomingen in de huidige

infrastructuur maar is van oordeel dat op een nieuwbouw niet kan worden afgewacht. Het SDKK dient naar het oordeel van de Raad naar een betere (tijdelijke) oplossing te zoeken om de ventilatie te verbeteren.

De Raad constateert dat het SDKK acties onderneemt om de inrichting in zindelijke staat te houden. Er worden gedetineerden ingezet om de huisblokken en de cellen in zindelijke staat te houden, er is een wasserette en er bestaat verder de mogelijkheid voor de gedetineerden om op verzoek hun eigen was te doen. Daarnaast wordt advies van de GGD ingewonnen over de hygiënische-aspecten. De Raad is van oordeel dat een dergelijk beleid voldoende waarborg biedt om de hygiëne in de inrichting te borgen.

De Raad acht ook als positief het feit dat van deskundigheid gebruik wordt gemaakt. Helaas zijn de rapportages (intern en extern), bijvoorbeeld van het inspuiten en de bevindingen van de GGD, niet vastgelegd. Naar het oordeel van de Raad kunnen zonder vastlegging de vorderingen ten aanzien van de hygiëne niet goed worden beoordeeld.

De inrichting kampt met gebreken in de infrastructuur van het rioleringsstelsel die een negatief effect hebben op de hygiëne. De Raad juicht de huidige verbouwingen toe om verbeteringen teweeg te brengen.

Wet- en regelgeving in relatie tot de CPT-normen

De Raad is van oordeel dat er ruimte is om de regelgeving (beleid) met betrekking tot de hygiëne te verbeteren door een vastgesteld beleid, althans de afspraken met entiteiten zoals de GGD en andere externe bedrijven met betrekking tot de hygiëne vast te leggen en door rapportages op te stellen.

2.5. Voeding en winkel

2.5.1. Criterium

De voeding is afgestemd op de noodzakelijke behoeften van de gedetineerden.

Het SDKK moet zorgdragen dat aan de gedetineerden kwantitatief en kwalitatief voldoende voeding wordt verstrekt. Hiertoe moet het SDKK bijgestaan worden door een aan het gesticht verbonden voedingsdeskundige die bevoegd is om aanwijzingen te geven aan degene die in het gesticht met de voorbereiding van de voeding is belast.¹⁶

¹⁶ Artikel 17, eerste en tweede lid van het Landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999.

De gedetineerde kan uit hoofde van zijn levensovertuiging speciale voeding verzoeken aan de directeur die zover dat redelijkerwijs mogelijk is rekening daarmee houdt. Verder kan de gestichtsarts bepaalde gedetineerden om gezondheidsredenen dieetvoeding voorschrijven.¹⁷

Het SDKK heeft een inrichtingswinkel die een assortiment lijst hanteert. Op basis van de assortimentslijst kunnen gebruiksartikelen worden besteld. De organisatie beoordeelt regelmatig de variatie, smaak en kwaliteit van het voedsel en overlegt met de gedetineerdencommissies over het verstrekte voedsel, het assortiment van de winkel en de bestellijst.

De verstrekking van maaltijden, aanschaf van goederen en bereiding van eigen maaltijd zijn opgenomen in de huisregels.

Huisregels

In de huisregels van het SDKK wordt vermeld dat de gedetineerden recht hebben op kwalitatieve voeding conform het vastgestelde menu, waarbij rekening wordt gehouden met voeding gebaseerd op geloofsovertuiging en dat dieetvoeding op indicatie van een arts kan worden verschaft.

2.5.2. Bevindingen

Voeding

Er is een keukenafdeling die dagelijks een warme maaltijd en brood bereidt voor de gedetineerden. De gedetineerden krijgen 's ochtends en 's avonds een broodmaaltijd en 's middags een warme maaltijd aangeboden. Het SDKK heeft een waarnemend chef-kok en een diëtiste die op uur basis/contractbasis wordt ingehuurd. De maaltijden worden bereid door geselecteerde gedetineerden onder toezicht van de waarnemend chef-kok. De diëtiste beoordeelt wekelijks de menulijst en stelt deze vast. De waarnemend chef-kok en de diëtiste controleren de kwaliteit en variëteit van de maaltijd. De gedetineerden kunnen desgewenst zelf bepaalde maaltijden van geringe aard bereiden danwel opwarmen. Het SDKK heeft hiervoor kookplaten die aan de gedetineerden beschikbaar worden gesteld. Op voordracht van de chef-kok stelt de diëtiste wekelijks een menulijst vast. De diëtiste past de maaltijd aan van een gedetineerde op indicatie van een arts.

Tevens is aanpassing van de maaltijd van een gedetineerde op grond van geloofsovertuiging mogelijk.

¹⁷ Artikel 17 en 18 van het landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999.

Het SDKK heeft aandacht voor de klachten van de gedetineerden met betrekking tot de kwaliteit en variëteit van de maaltijden.

Kantine

Er is een kantine waarbij de gedetineerden gebruiksartikelen kunnen bestellen. De gebruiksartikelen variëren van consumptiegoederen tot elektronische apparaten. De gedetineerden betalen voor de artikelen met de verdiensten uit verrichte arbeid of bijdragen die zij van familieleden of andere personen ontvangen.

In overleg met de gedetineerdencommissies is er een consumptielijst opgesteld. De consumptielijst kan wekelijks worden ingevuld en ingediend. De aanlevering van consumptie is uitbesteed aan een extern bedrijf. Het hele proces behelst voorzorgmaatregelen om de veiligheid te borgen. Tijdens wederhoor bleek dat in het PAS werd geregistreerd.

De gedetineerden klagen dat zij geen vergoeding ontvangen als zij wegens ziekte geen werk kunnen verrichten. Hierdoor ontberen zij inkomen en kunnen geen bestelling plaatsen noch in het onderhoud van hun familieleden voorzien.

2.5.3. Beoordeling

De Raad constateert dat het SDKK een keuken heeft en dat de kwaliteit van de voeding gecontroleerd wordt door de in dienst zijnde chef-kok en een ingehuurde diëtiste van de organisatie. Er worden drie maaltijden per dag aangeboden bestaande uit twee broodmaaltijden en een warme maaltijd. De Raad is van oordeel dat de kwaliteit van de maaltijd is geborgd doordat een chef-kok en een diëtiste betrokken is bij het proces om maaltijden voor te bereiden. Hiernaast kunnen de gedetineerden zelf tussendoor in beperkte mate voedsel koken. De Raad is van oordeel dat het SDKK voldoende voorziening heeft getroffen om kwalitatief en kwantitatief maaltijden aan de gedetineerden te bieden.

Tevens is het mogelijk om voedsel gebaseerd op de geloofsovertuiging te ontvangen en wordt op aanwijzing van de dokter en diëtiste speciaal voedsel (dieet) bereid. De Raad constateert dat er klachten zijn ten aanzien van de variëteit van het voedsel. De Raad is van oordeel dat het SDKK een proces moet hanteren om continu de kwaliteit en variëteit van het voedsel te evalueren.

De Raad is van oordeel dat de procedure om goederen te kopen via de kantine goed is. Er is een assortiment lijst waarop de goederen die besteld kunnen worden zijn vermeld. De Raad is van oordeel dat dit proces transparant is en dat de beschikbare goederen voor de gedetineerden bekend zijn. De Raad acht het proces om goederen bij een externe

winkel te bestellen als positief en is van oordeel dat aan de gedetineerden hierdoor een groter assortiment kan worden aangeboden.

2.6. Maatschappelijk contact

2.6.1. Criterium

De penitentiaire inrichting biedt gedetineerden in voldoende mate de mogelijkheden tot het onderhouden van maatschappelijk contact door middel van relatiebezoek, telefoon, correspondentie en toegang tot andere media.

De gedetineerden hebben recht op tenminste eenmaal per twee weken gedurende tenminste één uur bezoek te ontvangen van een ieder en om voor rekening van het gesticht brieven te verzenden en te ontvangen.¹⁸

Onder nummer 15 van de huisregels van het SDKK zijn voorschriften vastgesteld met betrekking tot het recht op bezoek en contacten in en buiten de inrichting en het telefoneren en briefwisseling. Onder nummer 16 wordt het recht op het gebruik van de bibliotheek beschreven.

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Het CPT beveelt aan dat aan de gedetineerde niet absoluut het recht tot het onderhouden van contact met zijn familieleden kan worden ontnomen en dat een beperking op dat recht alleen mogelijk is als de overtreding in relatie staat tot het contact.

The CPT has further noted that solitary confinement was invariably accompanied by the corollary punishment of withdrawal of permission to use the telephone and to receive visits. The Committee has stated clearly that prisoners undergoing a punishment of solitary confinement as a disciplinary sanction should never be totally deprived of contacts with their families and that any restrictions on such contacts should be imposed only where the offence relates to such contacts. The CPT recommends that the Curaçao authorities take the necessary steps to comply with such an approach.

De overheid geeft aan dat het SDKK de sanctieregels zou aanpassen en dat in de toekomst de gedetineerden niet het recht op contact met hun familieleden en bezoekers en het bellen van personen zou worden ontnomen.

¹⁸ Artikel 23 e.v. van het Landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999.

The SDKK in the very near future will adjust the rules and prisoners will not be deprived of contacts with their families (they will be allowed to make phone calls and receive visitors).

2.6.2. Bevindingen

Bezoek

De gedetineerden kunnen bij intake een lijst invullen met de namen van de personen van wie zij bezoek wensen te ontvangen. Zij kunnen dat lijstje later naar hun wens wijzigen of aanvullen. Het SDKK neemt contact op met de personen op de lijst en informeert hen over de bezoeksregeling. De personen mogen de dag dat zij bezoek willen brengen opgeven maar het tijdstip wordt door het SDKK bepaald. Kinderen worden ook toegelaten bij de bezoeken. Anders dan voorheen worden thans bij bezoek de gedetineerde en de bezoeker niet meer gescheiden door een scheidingsglas, maar hebben direct contact. Het bezoeken van gedetineerden geschiedt conform de regeling om de twee weken gedurende 1 uur. Personen aan wie een disciplinaire straf is opgelegd mogen geen bezoek ontvangen. Vroeger konden de gedetineerden wekelijks gedurende een half uur bezoek krijgen. In overleg met de gedetineerdencommissies is deze bezoeksregeling gewijzigd.

De gedetineerden vinden dat een bezoek van een half uur te snel afloopt en dat de frequentie van twee wekelijks te weinig is. Door de vastgestelde frequentie missen gedetineerden bezoek van familieleden, kennissen en vrienden die in het buitenland wonen en die voor korte duur in Curaçao verblijven, aangezien in die gevallen alleen voor de ouders van de gedetineerde een uitzondering wordt gemaakt.

Het maken van een telefonische afspraak verloopt niet soepel doordat het SDKK niet altijd bereikbaar is. Gedetineerden hebben behoefte aan bezoek zonder toezicht (BZT-regeling).

Telefoneren

De gedetineerden hebben de gelegenheid om personen buiten de inrichting te bellen. In de huisblokken zijn er telefooncellen geplaatst waarvan een aantal defect is. Gedetineerden klagen over het feit dat de telefooncellen onder de blote hemel zijn geplaatst. Beltegoed is via de kantine verkrijgbaar of kan door een familielid of kennis aan de gedetineerde worden verschaft. Verder bestaat de mogelijkheid dat minvermogenende gedetineerden via de sociaalwerker de gelegenheid worden geboden om kosteloos te bellen. De directeur kan aan de gedetineerde een verbod op telefoneren opleggen.

Toegang tot media

Verschillende gedetineerden hebben hun eigen televisie en radio in de cellen. Met uitzondering van huisblok 1, FOBA-afdeling en de Vreemdelingenbarak zijn er geen televisieapparaten of radio's voor gezamenlijk gebruik beschikbaar. Het komt voor dat in een cel meerdere televisieapparaten en radio's worden gebruikt. Er zijn echter geen klachten van de gedetineerden hierover. Gedetineerden kunnen kranten lezen, indien die door derden aan hen beschikbaar worden gesteld.

Vroeger konden de gedetineerden gebruik maken van een laptop. Wegens misbruik wordt dit niet meer toegelaten. Het SDKK is voornemens om in de toekomst een mediatheek met audiovisuele literatuur (documentair) op te zetten.

Bibliotheek

Het SDKK heeft een bibliotheek met gevarieerde literatuur. Er zijn boeken die vanwege het lage kennisniveau van de gedetineerden ongeschikt zijn. Daarnaast is de leesmotivatie onder de gedetineerden laag. Uit veiligheidsoverweging is bezoek aan de bibliotheek niet toegestaan en gebruikt het SDKK een zogenaamde bibliotheek-karretje. Een gedetineerde is belast met het opvullen van het bibliotheek-karretje en het uitlenen van de boeken. Het nadeel van het bibliotheek-karretje is dat de variëteit aan boeken beperkt is.

Post en Brieven

Gedetineerden kunnen post ontvangen nadat die door een medewerker van de afdeling 'Censuur & Post' wordt gescreend.

Het SDKK heeft in dit kader het recht om het ontvangen of verzenden van brieven te weigeren op gronden van de veiligheid, de orde of goede gang van zaken in de inrichting, ter voorkoming van vluchtgevaar, ter opsporing van strafbare feiten en ter handhaving van de openbare orde. Dit laatste geldt niet in het geval de enveloppen en poststukken afkomstig zijn van of bestemd voor de zogenaamde geprivilegieerde contacten, zoals de raadsman, de CvT of de beklagcommissie.

2.6.3. Beoordeling

De Raad constateert dat de gedetineerden in het SDKK bezoek kunnen ontvangen, maar dat het recht op bezoek opgeschort wordt als een gedetineerde een disciplinaire straf is opgelegd. Dit is in strijd met de aanbevelingen van het CPT dat het recht tot het onderhouden van contact met zijn familieleden niet absoluut kan worden ontnomen. De Raad constateert dat de overheid in dit kader heeft toegezegd de regels te zullen aanpassen maar kennelijk nog niet hieraan heeft voldaan. De Raad is van oordeel dat de aanpassing van de sanctie-regeling zo spoedig mogelijk afgerond moet worden.

De Raad constateert dat telefoneren mogelijk is in het SDKK maar dat dit recht opgeschort kan worden. Ook hier is de Raad van oordeel dat dit in strijd is met de aanbeveling van het CPT en dat het recht om te telefoneren niet onder alle omstandigheden mag worden verboden. Er zijn telefooncellen geplaatst in alle huisblokken, maar een aantal zijn defect. Er is beltegoed beschikbaar bij de kantine die door de gedetineerden kan worden aangeschaft. Derden kunnen ook beltegoed aan de gedetineerden verstrekken. Onvermogene gedetineerden kunnen kosteloos bellen. De Raad constateert dat het SDKK voorzieningen heeft getroffen opdat de gedetineerden het recht op (telefonisch) contact kunnen verwezenlijken maar is van oordeel dat er ruimte is om verbeteringen door te voeren door de defecte telefooncellen te repareren of vervangen en deze niet onder de blote hemel te plaatsen.

De Raad constateert dat het recht op toegang tot media niet in de huisregels is opgenomen. De Raad is van oordeel dat dit recht moet worden vastgelegd in de huisregels (samenvatting van de huisregels). De Raad is van oordeel dat er ruimte is om de toegang tot media te verbeteren. De gedetineerden van bepaalde blokken kunnen slechts hun eigen televisie en radio aanschaffen. Er is geen televisie in deze huisblokken geplaatst voor gezamenlijk gebruik. Dit houdt in dat een onvermogen in principe het recht op toegang tot de media ontbeert danwel onvoldoende gebruik daarvan kan maken. De Raad is derhalve van oordeel dat het SDKK zorg moet dragen dat eenieder van dit recht gebruik kan maken.

Kranten zijn verkrijgbaar via familieleden. De Raad is van oordeel dat dit niet voldoende is. De Raad is van oordeel dat een inspanningsplicht op het SDKK rust opdat de gedetineerden hun rechten kunnen verwezenlijken.

Ten aanzien van de bibliotheek is de Raad van oordeel dat de mogelijkheid om literatuur te raadplegen gelimiteerd is. De introductie van een mediatheek zou soelaas kunnen bieden.

De Raad constateert dat in de praktijk een proces wordt gehanteerd voor het ontvangen van post en dat het vastgelegd is in de huisregels. De Raad is van oordeel dat de processen transparant zijn.

2.7. Toegang tot zorg

2.7.1. Criterium

De penitentiaire inrichting biedt toegang tot gekwalificeerde medische zorg, inclusief psychosociale en tandheelkundige zorg. Daarnaast is er geestelijke zorg die aansluit bij de godsdienst en/of levensovertuiging van de gedetineerden.

De directeur van het SDKK moet bevorderen dat de gedetineerden hun godsdienstoefeningen en bezinningssamenkomsten kunnen bijwonen. Verder moeten de gedetineerden in de gelegenheid worden gesteld om godsdienstonderwijs te volgen en daarnaast persoonlijk contact met geestelijke verzorgers te onderhouden.¹⁹

De minister, bijgestaan door de Directeur Gevangeniswezen en de directeuren, moeten voor passende medische zorg van de gedetineerden door aan het gesticht verbonden arts(en) en tandarts(en) zorgdragen.²⁰

Bij de eerste insluiting van een gedetineerde moet het gestichtsarts zo spoedig mogelijk doch in ieder geval binnen 24 uren na zijn opneming te worden onderzocht.

Het recht op medische zorg wordt vermeld in de huisregels onder “Persoonlijke verzorging”.

Het SDKK heeft verschillende beleidsregels en procedures ten aanzien van de medische zorg opgesteld. Er is een beleid ten aanzien van onder meer:

1. Training voor het verstrekken van medicijnen;
2. Ectoparasiet controle;
3. Keuken hygiëne voeding en controle;
4. Infectiebeheersing programma;
5. Klachtenprocedure;
6. Geheimhouding;
7. Zorg voor de lichamelijk en psychisch/geestelijk zieke gedetineerden;
8. Medische onafhankelijkheid;
9. Het bewaren en opslaan van medische dossiers; en
10. Dagelijkse rangschikking van verzoeken voor medische behandeling die geen spoedkarakter hebben.

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Het CPT heeft in zijn rapportage van het jaar 2014, kort samengevat de volgende aanbevelingen gedaan:

- Alle gedetineerden die voor eerst bij het SDKK worden ingesloten moeten zo spoedig mogelijk doch binnen 24 uren aan een medische controle worden onderwerpen;

¹⁹ Artikel 31 en 32 van de Landsverordening Beginselen Gevangeniswezen en artikel 13, tweede en derde lid van het Landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999.

²⁰ Artikel 7, eerste lid, van het Landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999.

- Na een ingediend verzoek voor medische controle moet de toegang naar een arts binnen een korte tijd geschieden;
- Een arts of een equivalent moet op fulltime basis werkzaam zijn en de vacatures van de verpleegkundigen moeten worden ingevuld;
- Een functionaris van de medische afdeling moet dagelijks, inclusief de weekeinden werkzaam zijn en een functionaris van het SDKK die eerste hulp bij ongelukken kan verlenen moet ook dagelijks, inclusief de nachtelijke uren, beschikbaar zijn;
- Een psycholoog moet op fulltime basis werkzaam zijn en een psychiater moet (op afroepbasis) beschikbaar zijn;
- Pas de registratie van de medische zorg aan; en
- Onderneem de nodige stappen zodat het contact tussen de arts en de gedetineerde vertrouwelijk kan verlopen zonder tussenkomst van niet medisch personeel.

“The CPT recommends that every newly admitted prisoner to SDKK be medically assessed. The CPT reiterates its recommendation that every newly admitted prisoner be properly interviewed and physically examined by a medical doctor (or by a fully qualified nurse reporting to a doctor) as soon as possible after his or her admission; save for exceptional circumstances, the interview/examination should be carried out within 24 hours.

The delegation received a number of complaints regarding a delay in access to health care. From the moment a request to see a nurse or doctor was filed to the time they had their consultation, several weeks could pass. The CPT recommends that steps be taken to ensure prompt access to health care for prisoners.

The CPT calls upon the Curaçao authorities to ensure that efforts be made to secure the equivalent of at least one full-time doctor at SDKK and that steps be taken to fill the vacant posts for nurses.

The CPT further recommends that steps be taken to ensure that a member of the health-care staff is present every day, including at weekends, and that someone qualified to provide first aid always be present in the prison, including at night.

In addition, the CPT recommends that a full-time psychologist be recruited as soon as possible for SDKK and that the availability of the psychiatrist be increased in order to ensure appropriate psychological and psychiatric care for prisoners.

The CPT recommends that the administration of the medical service be reorganized, ensuring that all relevant information in relation to a patient can be found in his or her personal medical file.

The CPT recommends that appropriate steps be taken to ensure that prisoners are able to have access to the prison's health-care service on a confidential basis, not exposing medical information to non-medical staff".

Reactie overheid

De overheid gaf als reactie het volgende:

- Dat na het vervullen van de vacatures binnen de medische afdeling alle gedetineerden bij de insluiting in het SDKK binnen 24 uren aan een medische controle zullen worden onderworpen;
- Dat na invulling van de vacatures tijdig medische zorg zal worden verleend na een ingediend verzoek daartoe;
- Dat de vacatures voor een dokter, een psycholoog en verpleegkundigen vervuld zullen worden;
- Dat een functionaris van de afdeling medische zorg dagelijks gedurende de kantooruren aanwezig is, inclusief de weekeinden,
- Dat het SDKK de beschikbaarheid van een psychiater zal verhogen;
- Dat de registratie van de medische zorg gereorganiseerd zal worden; en
- Dat de nodige voorzieningen getroffen zullen worden zodat medische zorg op vertrouwelijke basis kan worden verleend.

"As of July 2015 the vacant positions within the medical department will be filled in making it possible to perform the medical examination and interview as soon as possible after the detainee's his or her admission in the prison. When the new intake department is in place and the vacant positions are filled in August 2015, medical intakes will take place within 24 hours.

Prisoners are given access to health care and the SDKK will take steps to ensure the promptness of the health care. The vacant positions within the medical department will be filled in so that there will be more capacity which will result in more consults per day. The waiting period before a consult with a nurse or a doctor will be closely monitored by the department.

By July 2015, the vacant functions at the medical department will be filled. Those vacant functions are for a full time doctor, a psychologist and nurses.

A member of the health-care staff is present every day including in the weekend, during office hours. After 17:00 p.m. the medical staff is on a call duty.

Part of the education of both prison guards and security guards is to be able to provide first aid. In the prison there is always a person on duty who can provide first aid assistance.

The SDKK will look into increasing the availability of the psychiatrist in order to ensure proper psychiatric care for prisoners. A full-time psychologist will be recruited by July 2015.

The administration of the medical service will be reorganized to ensure that all relevant information in relation to patient can be found in his or her personal medical file. As soon as all vacant positions are filled in (expectation is the last quarter of 2015), the focus will be on reorganizing the administration of the medical files.

SDKK (Medical department) will take measures to ensure that the record drawn up after the medical examination of a prisoner contains the information as recommended by the CPT. The measures to be taken will include making the report available (with consent of the prisoner) to the lawyer. If there seems to be valid allegations the report will be brought to the attention of the prosecutor within 24 hours by the director of the prison. The injury reports are always sent to the director, unit heads of detention, the internal relations department and the complaints coordinator.

Appropriate steps are taken to ensure that prisoner's health care service is on a confidential basis. Non-medical staff does not have access to medical information of prisoners. Non-medical personnel do not have access to the hard copy files in the cabinets in the medical department. Furthermore, medical information in the Prison Administration System has been kept separate and access is only granted to medical staff by the IT department".

2.7.2. Bevindingen

Gedetineerden hebben persoonlijk contact met geestelijke verzorgers. Dagelijks komen personen van verschillende geloofsovertuiging met de gedetineerden praten en bidden. Wegens veiligheidsrisico's worden kerkdiensten per huisblok gehouden. Verder blijkt uit de aan de Raad aangeboden stukken dat er geen godsdienstonderwijs wordt gegeven.

Het SDKK heeft een medische afdeling die zorg aan de gedetineerden verleent. Het SDKK moet twee artsen in dienst hebben, maar er waren twee artsen op contractbasis aangesteld, waarvan één thans niet beschikbaar is en de andere gepensioneerd is. Er is

een invaller die op vaste dagen zorg verleent. Verder wordt de afdeling bezet door verpleegkundigen die in dienst zijn bij het SDKK.

De verpleegkundigen zijn belast met de dagelijkse werkzaamheden, met name de uitvoering van de medische controles. Een verpleegkundige wordt met de piketdienst belast. Bij de intake wordt de gedetineerde niet direct, maar pas na een aantal dagen aan een medische controle onderworpen. Ten tijde van het onderzoek werd alleen repressieve zorg verleend. De overheid heeft toestemming gegeven om een arts in dienst te nemen. Er is echter geen belangstelling voor een fulltime aanstelling bij het SDKK. Er is een psychiater die op contractbasis zorg verleent en een tandarts die zich beschikbaar stelt voor het verlenen van tandheelkundige zorg. Zorg door een specialist is mogelijk maar is niet op korte termijn beschikbaar.

De gedetineerden moeten een formulier invullen om de dokter of een verpleegkundige te bezoeken. Het formulier is bij de wachtcommandanten van de huisblokken in verschillende talen beschikbaar. In sommige huisblokken zijn er brievenbussen geplaatst om het schriftelijk verzoek te deponeren. Het personeel van de Medische Afdeling en Kwaliteit & Audit hebben een sleutel maar de brievenbussen worden vooralsnog door Kwaliteit & Audit geleid. Binnenkort treedt een medische secretaresse aangeworven in dienst van de organisatie. Zij wordt onder andere belast met het ledigen van desbetreffende brievenbus.

Volgens het Papiamentstaligge formulier van de gele kleur (versie 7 juli 2016) moet de gedetineerde de reden waarvoor hij door een arts wenst te worden onderzocht invullen. Op een ander formulier dat wit van kleur is en in het Engels, Spaans, Nederlands en Papiaments is opgesteld moet die informatie niet worden vermeld. Het SDKK stelt dat gedetineerden die geen medische klacht hebben misbruik maken van het recht om de dokter te bezoeken. Dit vergt een beoordeling vooraf van de klacht om de druk op de arts te minimaliseren.

Verder blijkt dat in de praktijk de wachtcommandanten kennisnemen van de verzoeken en klachten van de gedetineerden in de huisblokken waar geen brievenbussen zijn geplaatst. Er is een op schrift vastgesteld beleid en procedures Medische Diensten bevattende onder andere een onderdeel met betrekking tot het privacy-beleid ten aanzien van de medische zorg. De medische registratie is afgeschermd en alleen de artsen hebben toegang tot de gegevens. De gedetineerden klagen dat controle door een arts niet op korte termijn mogelijk is en soms wordt een daartoe ingediend verzoek niet gehonoreerd. Meestal worden voor de klachten pijnstillers door de verpleegkundigen uitgereikt. De meeste klachten betreffen de wachttijd voor specialistische behandeling en bezoek aan een tandarts.

In de toekomst zal ook een module voor de registratie van de medische zorg, met de nodige beveiliging, in het PAS worden geïntroduceerd.

2.7.3. Beoordeling

De Raad is van oordeel dat het recht op geestelijke zorg voldoende is. Gedetineerden hebben persoonlijk contact met geestelijke verzorgers en er worden kerkdiensten op de huisblokken gehouden.

Naar het oordeel van de Raad wordt niet aan het vereiste voldaan om passende medische zorg te verlenen. Er is geen arts noch psycholoog op fulltime basis werkzaam bij het SDKK. Mede hierdoor worden gedetineerden niet (uiterlijk) binnen 24 uren na opname in het SDKK door de gestichtsarts onderzocht. Er wordt slechts repressieve zorg verleend. Wellicht kan in de regio naar artsen worden gezocht.

Verder constateert de Raad dat registratie van de medische zorg nog niet in het PAS wordt ingevoerd.

De Raad constateert dat in een aantal huisblokken een brievenbus is geplaatst waarin onder andere ingevulde formulieren om medische controle kunnen worden gedeponerd. De Raad acht dit proces als een stap in de goede richting om de vertrouwelijkheid te borgen, maar is van oordeel dat de vertrouwelijkheid nog niet afdoende is geborgd. Er zijn huisblokken die geen brievenbussen hebben. Bij deze huisblokken moeten de formulieren aan de wachtcommandanten worden ingeleverd. Daarnaast worden de formulieren bij de huisblokken die wel een brievenbus hebben door een personeel Kwaliteit & Audit opgehaald terwijl de formulieren niet in een omslag in de brievenbussen worden gedeponerd. De Raad is van oordeel dat de brievenbussen door het personeel van de afdeling Medische Dienst moeten worden geledigd. Kwaliteit & Audit moet controleren of de procedures conform de processen worden uitgevoerd.

Wet- en regelgeving in relatie tot de CPT-normen

De Raad is van oordeel dat in de wet- en regelgeving voldoende bepalingen zijn opgenomen om adequate medische zorg te kunnen verlenen. De uitvoering schiet te kort wegens gebrek aan artsen.

2.8. Sancties en Maatregelen

2.8.1. Criterium

De handhaving van de orde en veiligheid in de penitentiaire inrichting is proportioneel en gebaseerd op vastgestelde uitgangspunten.

De directeur van het SDKK kan wegens het begaan van feiten die onverenigbaar zijn met de goede orde en tucht, de opsluiting in een strafcel, de onthouding van bezoek en ontvangst van correspondentie of beperking van andere rechten en gunsten, geldboete en berisping als disciplinaire straf opleggen.²¹

Onder nummer 6 van de huisregels van het SDKK wordt gesteld dat de directeur wegens het begaan van feiten die onverenigbaar zijn met de goede orde en tucht de volgende disciplinaire straffen kan opleggen:

- opsluiting in de strafcel;
- onthouding van bezoek, van het schrijven of ontvangen van brieven of beperking van andere rechten en gunsten;
- geldboete tot een bedrag van ten hoogste het zakgeld van de gedetineerde over twee weken;
- berisping;
- ontheffing uit arbeidsfunctie;
- verbod op telefoneren;
- geen goederen bij de kantine mogen kopen; en
- taakstraf.

Verder wordt bepaald dat de gedetineerde in de gelegenheid moet worden gesteld om te worden gehoord voordat een straf wordt opgelegd, dat binnen 24 uur na de strafoplegging een schriftelijke met redenen omklede mededeling moet worden gedaan aan de gedetineerde en dat de mogelijkheid tot het doen van een beklag bij de CvT en de termijn voor de indiening van het beklag moet worden vermeld.²²

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Het CPT heeft de volgende aanbevelingen gedaan in zijn rapportage van het jaar 2014:

- Dat een degelijke registratie moet worden bijgehouden van disciplinaire sancties waarbij het begin en einde van de opgelegde straf is vermeld;

²¹ Artikel 36, eerste lid onder sub a, b, c en d van de Landsverordening Beginselen gevangeniswezen juncto artikel 27 tot en 28 van het landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999.

²² Artikel 37, eerste en tweede lid van de Landsverordening Beginselen gevangeniswezen.

- Dat het verbod om werk te verrichten als onderdeel van een disciplinaire straf moet worden opgeheven of compensatie moet worden gegeven; en
- Dat aan de gedetineerde niet absoluut het recht tot het onderhouden van contact met zijn familieleden kan worden ontnomen en dat een beperking op dat recht alleen mogelijk is als de overtreding in relatie staat tot het contact (zie bevindingen CPT onder paragraaf 2.6.1).

“It was difficult for the delegation to gain a clear overview of the application of disciplinary measures, due to the absence of any register. Nevertheless, it appeared from files that procedures were generally respected. The Prison Supervisory Committee, however, informed the delegation that it regularly observed different disciplinary measures being imposed for similar infractions. It had suggested the introduction of equal punishment for comparable situations and better explanations for the imposition of a certain punishment within the disciplinary decision. The CPT would like to receive the comments of the Curaçao authorities on this matter. It further recommends that steps be taken to ensure that the documentation and registers concerning disciplinary sanctions are properly maintained, accurately record the times of beginning and ending of the measure, and reflect all other aspects of custody (in particular, the precise location where a prisoner has been held).

The CPT recommends that measures be taken to ensure that those who have been denied work as part of a disciplinary decision, are reinstated or otherwise compensated in order to redress the consequences of an annulled decision, in line with Article 44(5) of the National Ordinance on the Prison System.

Reactie overheid

De overheid stelde het volgende ten aanzien van deze aanbevelingen:

- Dat voorzieningen zullen worden getroffen om degelijke registratie van disciplinaire sancties te garanderen;
- Dat het verbod om werk in de inrichting te verrichten geen disciplinaire straf is maar een maatregel om de veiligheid te borgen en orde op de werkplaats te handhaven en dat in een dergelijk geval de gedetineerde op een ander plek kan werken;
- Dat het SDKK de sanctieregels zou aanpassen en dat in de toekomst de gedetineerden niet het recht op contact met hun familieleden en bezoekers en het bellen van personen zou worden ontnomen;
- Dat in het sanctieboek de regels met betrekking tot de gevallen waarin het recht op (telefonisch) contact kan worden opgeschort zal worden opgenomen; en
- Dat de strafcellen in juni 2015 operationeel zouden worden.

“Steps are taken to ensure that the documentation and registers concerning disciplinary sanctions are properly maintained and the record will include the times of beginning and ending of the measure and to reflect all other aspects of custody. One of the measures taken is to add a module to the existing Prison Administration Module in order to facilitate the abovementioned registration of disciplinary actions. Based on the codes of the sanction book (rules for sanctions related to the different types of infractions), it is predetermined what type of disciplinary actions relate to what type of infraction. There is a certain scale: the first offense, second and third offences are taken into consideration in determining the disciplinary action.

As stated earlier denial of work is not a disciplinary sanction. Work can only be denied as a means of controlling the safety or keeping order in the workplace. If, for example, a prisoner becomes violent in the kitchen with a knife, he will not be allowed to work in the kitchen as a safety measure. He, however, will be allowed to work in other places. As such we feel that denying access to a certain workplace is a safety or keeping order measure and not a disciplinary sanction.

The SDKK in the very near future will adjust the rules and prisoners will not be deprived of contacts with their families (they will be allowed to make phone calls and receive visitors).

In the sanction handbook rules are set forth in which circumstances and cases work can be denied as a means of keeping order or safety within the prison/house block or work location. Denial of work is not a disciplinary sanction.

As stated earlier denial of work is not a disciplinary sanction. The SDKK in the very near future will adjust the rules and prisoners will not be deprived of contacts with their families (they will be allowed to make phone calls and receive visitors).

In June 2015 the new disciplinary cells in a newly built block will be in use and these are in accordance with CPT standards”.

2.8.2. Bevindingen

Er is thans een concept sanctieboek. De CvT heeft aanbevolen om het concept sanctieboek aan te passen. Bij het opleggen van de disciplinaire straffen wordt voornamelijk het "oude" sanctieboek gehanteerd. Tijdens het onderzoek waren de strafcellen van het SDKK niet operationeel omdat er onvoldoende personele capaciteit was om toezicht te houden.

De directeur van het SDKK is het bevoegd gezag om een straf op te leggen. Bij het begaan van een feit dat indruist tegen de goede orde en tucht wordt een rapport opgesteld dat naar het Bureau Klacht Toezicht & Controle wordt verzonden. De gedetineerde wordt gehoord over de zaak. Na het onderzoek wordt een advies/voorstel naar de directeur opgestuurd. De beslissing van de directeur tot het opleggen van een disciplinaire straf en de inhoud van de straf worden schriftelijk aan de gedetineerde medegedeeld. De mogelijkheid tot beklag bij de klachtencommissie, inclusief de termijn, wordt daarbij vermeld.

Activiteiten zoals het bezoeken van de gym, luchten of andere sociale activiteiten worden opgeschort. Daarnaast komen de gedetineerden niet in aanmerking voor VI of een ET. Dit wordt ervaren als een onaangename verrassing wegens het feit dat de weigering lang nadat de straf is opgelegd wordt medegedeeld. Het SDKK beaamt dat de weigering van VI en ET in een dergelijk geval voor de nodige kritiek en irritatie onder de gedetineerden zorgt. Het SDKK ervaart deze praktijk als ongewenst maar stelt dat de weigering van het recht op VI en ET niet tot zijn bevoegdheid behoort.

2.8.3. Beoordeling

De Raad acht het feit dat de strafcellen niet in gebruik zijn als een tekortkoming.

De Raad is van oordeel dat het onderzoeksproces voor het opleggen van disciplinaire straffen degelijk en transparant is, met dien verstande dat het opleggen van disciplinaire straffen in overeenstemming met de CPT-normen dienen te geschieden.

Verder constateert de Raad dat een gedetineerde die een disciplinaire straf is opgelegd het recht op VI of ET wordt geweigerd ongeacht de verstreken periode en eventuele gedragsverbetering na het plegen van het vergrijp. De Raad is van oordeel dat een opgelegde straf niet automatisch moet leiden tot weigering van het recht op VI of ET.

Wet- en regelgeving in relatie tot de CPT-normen

De Raad is van oordeel dat de bepalingen onder nummer 6 van de huisregels niet overeenkomen met de aanbevelingen van het CPT. Derhalve dient naar het oordeel van de Raad de huisregels te worden aangepast.

2.9. Klachtenbehandeling en toezicht

2.9.1. Criterium

De beklag- en bemiddelingsregeling functioneert naar behoren.

Bij het SDKK moet een CvT zijn waarvan de leden door de minister worden benoemd en ontslagen. De CvT moet onder andere tot taak hebben de kennisneming van de door de gedetineerden naar voren gebrachte grieven en de behandeling van de klaagschriften van gedetineerden.²³

Een gedetineerde heeft recht om te klagen over de beslissing om hem in afzondering te plaatsen, en/of een disciplinaire straf op te leggen en/of de weigering om in afzondering te worden geplaatst.²⁴

Het beklag moet schriftelijk aan de CvT worden gericht en wordt behandeld door een door de CvT uit haar midden benoemde beklagcommissie.²⁵

In de huisregels wordt het recht op indiening van klacht en beklag beschreven. Een klacht kan worden ingediend bij de directeur van het SDKK of de CvT op grond van een handeling of besluit van of namens de directeur. De klacht moet betrekking hebben op aspecten die het welzijn van de gedetineerde benadeeld, bijvoorbeeld zaken betreffende huisvesting, post, bezoek, handelwijze van het personeel, verlies van bezittingen of medische zorg. Een beklag wordt bij de CvT ingediend over de beslissing tot plaatsing in afzondering, de beslissing tot oplegging van een disciplinaire straf of weigering van een verzoek tot ontvangst of verzending van geld, kleding en andere goederen.

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Het CPT merkt op dat gedetineerden langs verschillende betrouwbare wegen een klacht moeten kunnen indienen, zowel binnen als buiten het gesticht. Verder is gesteld dat een registratie van klachten ontbreekt en dat de gedetineerden geen vertrouwen hebben in het systeem.

In dit kader heeft het CPT aanbevolen om het klachtenproces te herzien en zorg te dragen om een degelijk registratiesysteem in te voeren. Verder is aanbevolen om klachtenbrievenbussen in alle huisblokken te plaatsen.

“Effective complaints and inspection procedures are basic safeguards against ill-treatment in prisons. Prisoners should have avenues of complaint open to them, both within and outside the prison system, and be entitled to confidential access to an appropriate authority. In addition to addressing the individual case involved, the CPT considers that a careful analysis of complaints can be a useful tool in identifying issues

²³ Artikel 16 eerste en tweede lid onder sub b en c van de Landsverordening Beginselen Gevangeniswezen en artikel 35 e.v. van Landsbesluit houdende algemene maatregelen Gevangenismaatregel 1999.

²⁴ Artikel 40, eerste lid, onder sub a, b en c van de Landsverordening Beginselen Gevangeniswezen.

²⁵ Artikel 41, eerste lid en 42, eerste lid, van de Landsverordening Beginselen Gevangeniswezen.

to be addressed at a general level. In the course of the visit, several prisoners told the delegation that they did not make use of the complaints system as they had no confidence in it. Given the absence of a complaints register, it was difficult for the delegation to assess the effectiveness of the complaints system in place. The CPT recommends that the Curaçao authorities review the current system of complaints taking into account the above remarks and introduce a complaints register.

The CPT recommends that complaints boxes be installed in each ward”.

Reactie overheid

De overheid stelde hierop dat een module ‘klachtenregistratie’ voor het PAS-registratiesysteem is gemaakt die het volgen van een klacht-traject mogelijk maakt.

“A complaints register is developed as a module to the Prison Administration System. Through this register it will be easier to determine the type of complaints and the follow up on complaints”.

2.9.2. Bevindingen

Op grond van de aanbevelingen van het CPT is een pilotproject in het SDKK gestart met het opstellen van een klachtenprocedure. Er zijn reeds brievenbussen geplaatst in de huisblokken 2, 3, 7 en 8. De brievenbussen zijn op slot en de sleutels zijn in het beheer van het Hoofd Kwaliteit & Audit. Het SDKK beoogt hiermee de klachtenprocedure te verbeteren.

De klachtindiener moet een formulier bij de wachtcommandant van het desbetreffende huisblok opvragen, invullen en deponeren in een specifieke brievenbus. Het klachtenformulier en de brievenbus zijn van dezelfde kleur, opdat de gedetineerde weet welk brievenbus daartoe bestemd is. Het Hoofd Kwaliteit & Audit ledigt de brievenbussen en draagt zorg voor het doorsturen ter registratie van de klachten. Gedetineerden in de huisblokken die geen brievenbus hebben moeten vooralsnog het formulier bevattende een klacht of verzoek bij de wachtcommandant inleveren. De indiener van een klacht (gedetineerden) ontvangt geen bevestiging van een door hem ingediende klacht. Uit onderzoek blijkt dat het proces nog steeds in ontwikkeling is.

Er is een CvT ingesteld die een beklagcommissie uit haar midden heeft gekozen om de klachten van de gedetineerden te behandelen. Het SDKK overlegt maandelijks met CvT en bespreekt de klachten. De klachtencommissie beslist in een zitting over een beklag.

Het SDKK heeft een 'Bureau Klacht Toezicht & Controle' dat belast is met de afhandeling van een klacht ten aanzien van de bejegening van de gedetineerden. Er is ook een klachtencoördinator.

Er is een Bureau Interne Relatie dat belast is met het onderzoeken van mogelijke plichtsverzuim, onder andere mishandeling, gepleegd door een personeelslid.

Het Bureau Klacht Toezicht en Controle en het Bureau Interne Relatie rapporteren aan de directeur.

Naast de beklagcommissie, het 'Bureau Klacht Toezicht & Controle' en het Bureau Interne Relatie heeft het SDKK per huisblok een Gedetineerdencommissie ingesteld om de belangen van de gedetineerden te behartigen. De gesprekspartner van de gedetineerdencommissies zijn het Unithoofd Detentie, de Klachten coördinator en het Hoofd Kwaliteit en Auditing. De functionarissen overleggen om de zes weken met de gedetineerdencommissies. Het resultaat van het overleg wordt vastgelegd en naar het MT toegezonden.

Gedetineerden kunnen op grond van hun recht op briefwisseling bij het OM, het Hof van Justitie, de consulaire beambten in het geval de gedetineerde een vreemdeling is en tegenwoordig bij de Monitoring commissie Politiecellen, eventuele schending van hun rechten melden.

Er is reeds een module voor klachtenregistratie in het PAS geïntroduceerd maar dit wordt nog niet optimaal gebruikt. In de toekomst zal door middel van het PAS managementinformatie worden geproduceerd.

Verder blijkt dat niet alle gedetineerden bekend zijn met de invoering van een klachtenformulier en brievenbussen om klachten te deponeren.

2.9.3. Beoordeling

De Raad constateert dat voor het indienen en behandelen van klachten een aantal mogelijkheden bestaan. Er is een CvT en een uit zijn midden gekozen beklagcommissie benoemd. Er zijn een gedetineerdencommissies die de belangen van de gedetineerden behartigt. Verder is er een bureau 'Klacht en Toezicht' en een klachtencoördinator. Op aanbeveling van het CPT zijn in enkele huisblokken brievenbussen geplaatst waarin de klachtenformulieren worden gedeponerd. De Raad acht dit als positief maar beveelt het SDKK aan om in de andere huisblokken zo spoedig mogelijk brievenbussen te laten plaatsen. De Raad is van oordeel dat de klachtindiener een bewijs moet ontvangen van de door hem ingediende klacht. Verder moet de klachtenprocedure worden herzien. De

Raad is van oordeel dat het proces om registratie in het PAS te verrichten moet worden afgerond en dat het systeem optimaal moet worden gebruikt.

Wet- en regelgeving in relatie tot de CPT-normen

De Raad is van oordeel dat de wet- en regelgeving voldoende waarborg biedt opdat de gedetineerden hun recht op het indienen van een beklag en klacht kunnen verwezenlijken.

3

3. Personeel en organisatie

3.1. Personele zorg en inzet

3.1.1. Criterium

De penitentiaire inrichting heeft de personele inzet kwalitatief en kwantitatief op orde en stimuleert de betrokkenheid van medewerkers bij de organisatie.

Bevindingen en aanbevelingen CPT

Het CPT stelde vast dat een gebrek aan personele capaciteit bestaat binnen het SDKK waardoor het personeel geen controle had op de gedetineerden. Het CPT heeft aanbevolen om aandacht te besteden aan de tekortkomingen.

Verder heeft het CPT aanbevolen om op reguliere basistraining aan het personeel te verzorgen.

“In 2007, the CPT severely criticized the totally inadequate numbers of prison officers at Bon Futuro Prison, creating a situation in which staff were not in control of prisoners within the establishment. The CPT recommends that the newly appointed Human Resources Manager urgently address the above-mentioned shortcomings”.

CPT recommends that all prison officers be offered regular in-service training.

3.1.2. Bevindingen

Er loopt een reorganisatieproces bij het SDKK om de bejegening van gedetineerden te borgen. Het reorganisatieproces verliep in het begin niet soepel wegens verschillende bestuurlijke opvattingen en verzet van de vakbonden. Er was geen vast managementteam om het proces uit te voeren. Daarnaast was er een personeelsstop binnen het overheidsapparaat. Na de intrede van de huidige staatkundige structuur is er een plan van aanpak opgesteld om het reorganisatieproces uit te voeren en een voortgangscommissie ingesteld om de uitvoering van het proces na elke 3 maanden te monitoren.

Inmiddels is er een functieboek en de organisatiestructuur opgesteld. Er is overeenstemming bereikt met de vakbonden over een sociaalplan en een convenant. Het SDKK streeft ernaar in het jaar 2020 de uitvoering van het proces te hebben afgerond. Met de uitvoering van het plan 2020 is in het jaar 2015 gestart. De uitvoering van het plan kan volgens het SDKK niet binnen twee of drie jaar worden afgerond.

Conform de nieuwe structuur zal het MT van het SDKK uit een directeur, een divisiehoofd detentie en een divisiehoofd resocialisatie bestaan. De directeur is belast met hoofdzakelijk de bedrijfsvoering en is de eindverantwoordelijke functionaris.

Verder zal het SDKK over beveiligings- en PIW-personeel beschikken. Er zijn reeds een aantal beveiligingspersoneelsleden die elders werkzaam waren weer bij het SDKK ingezet. Binnenkort wordt gestart met de werving van nieuw personeel. Daarnaast worden kritische functies ingevuld. In het jaar 2014 is een persoon als Hoofd Kwaliteit & Auditing in dienst genomen om de processen van het SDKK te monitoren om aan de aanbevelingen van het CPT te voldoen.

Een aantal van de zittende personeelsleden is reeds omgeschoold als PIW-er en beveiligingsbeambten. Deze trajecten lopen in 2017 af. De PIW-cursus wordt verzorgd door het middenkader van het SDKK. De cursus beveiliging is verzorgd door het ORV.

Het personeel van het SDKK heeft medezeggenschap via de dienstgroep van een vakbond.

3.1.3. Beoordeling

De Raad constateert dat het SDKK trajecten heeft doorlopen om tot een duidelijke organisatiestructuur te komen en te voorzien in voldoende personele capaciteit. De Raad acht dit positief en een goede aanzet om een goede organisatie te borgen. Echter constateert de Raad dat het SDKK nog niet op sterkte is. De Raad is van oordeel dat voldoende personele capaciteit essentieel is om de bejegening van gedetineerden conform de vastgestelde normen te borgen. Derhalve is de Raad van oordeel dat het proces om nieuwe personeelsleden aan te werven moet worden voortgezet en afgerond. De Raad acht positief het feit dat het traject om de functies in te vullen reeds is gestart en spreekt de hoop uit dat het streven van de organisatie om per 2020 de reorganisatietrajecten afgerond te hebben wordt gehaald.

De constatering dat opleidingstrajecten zijn opgestart acht de Raad ook positief en de Raad is van oordeel dat de trajecten voortgezet moeten worden.

3.2. Communicatie

3.2.1. Criterium

De in- en externe communicatie van de penitentiaire inrichting functioneren naar behoren. Er zijn verschillende vormen van structureel overleg waarbij het beleid een aandachtspunt is.

3.2.2. Bevindingen

Binnen het SDKK is er een MT-overleg, een afdelingshoofden overleg, een Unithoofdenoverleg en een overleg op operationeel niveau (briefing). Verder wordt er een plenair overleg gehouden waarbij het personeel van het SDKK aanwezig is. In de plenaire sessie wordt het beleid met het personeel besproken. Het MT-overleg en het Unithoofden overleg worden wekelijks gehouden en de plenaire sessies elke drie maanden. Vanwege gemis aan wetgeving worden geen functioneringsgesprekken gehouden en wordt het personeel niet beoordeeld, aldus het SDKK. Volgens planning van de overheid wordt in 2017 alle betrokken overheidsfunctionarissen getraind om in het jaar 2018 uitvoering aan deze processen te geven.

Het MT van het SDKK overlegt één keer per maand met de dienstgroep. Verder wordt maandelijks een overleg gehouden dat door de minister van justitie, de Secretaris-Generaal en de dienstgroep worden bijgewoond. Maandelijks is er overleg met de CvT. De afdeling 'Gedetineerden administratie' maakt deel uit van de stuurgroep die de toekenning van ET en VI moet monitoren. Hierdoor is er continu overleg met de executie officier van Justitie die de stuurgroep voorziet.

Naast de formele contacten worden ook dagelijks informele contacten gehouden met personeel en externe partners waarbij zaken worden besproken en opgelost.

3.2.3. Beoordeling

De Raad constateert dat het SDKK interne en externe contacten onderhoudt. De Raad is van oordeel dat de contacten met het ministerie en op leidinggevende niveau voldoende zijn om het beleid van de organisatie en de uitvoering van de werkzaamheden uit te stippelen. Het contact met het personeel waarbij het beleid wordt besproken acht de Raad als positief doordat een dergelijke bespreking met participatie van het personeel voor arbeidsrust zorgt.

3.3. Integriteit

3.3.1. Criterium

De medewerkers van de penitentiaire inrichting oefenen hun functies integer uit. De organisatie draagt er zorg voor dat het personeel getraind wordt en dat er voorzieningen zijn getroffen om de integriteit te waarborgen.

3.2.2. Bevindingen

Er is een gedragscode binnen de justitiële keten en het SDKK heeft instructies voor zijn personeel. Het beveiligingspersoneel van het SDKK en een aantal van de afdelingshoofden hebben een cursus integriteit gevolgd bij het ORV. In 2017 zal de rest van het personeel de cursus volgen. Het SDKK houdt elke twee weken een interne sessie waarbij integriteit van het personeel als thema wordt besproken. Er is een Bureau Interne Relatie in het jaar 2014 opgericht dat belast is met onderzoeken van integriteitsschendingen.

Een vertrouwenspersoon is nog niet aangewezen. Verder blijkt dat er een bundel van het ministerie van justitie bestaat over de gedragscode maar dat die niet beschikbaar is bij het SDKK. De bundel wordt wel uitgereikt aan de personeelsleden die de cursus integriteit bij het ORV hebben gevolgd.

3.2.3. Beoordeling

De Raad is van oordeel dat het SDKK aandacht besteedt aan het thema integriteit. De Raad is echter van oordeel dat een aantal voorzieningen verbeterd moet worden. In het onderzoek Infrastructuur ter bestrijding van corruptie (2014) heeft de Raad reeds geconstateerd dat de integriteitsregels voldoende bekend moeten worden gemaakt. De Raad constateert thans dat de situatie in vergelijking tot die periode nog niet is verbeterd. Het SDKK moet zorgdragen voor de aanwijzing van een vertrouwenspersoon en dat de integriteitsregels beschikbaar zijn op de werkplek.

3.4. Evaluatie

3.4.1. Criterium

De penitentiaire inrichting evalueert periodiek de verschillende aspecten van haar functioneren en stelt op basis daarvan beleid en uitvoering bij.

3.4.2. Bevindingen

De evaluatie van de verschillende trajecten en processen binnen het SDKK geschiedt door het bureau Kwaliteit & Audit. Dat bureau is belast met het monitoren van alle processen binnen het SDKK ten einde de bejegening conform eisen te laten verlopen. Het bureau Kwaliteit & Audit adviseert het MT van het SDKK omtrent zijn bevindingen. Het MT stelt aan de hand daarvan het beleid vast. Ten tijde van het onderzoek bestond het bureau uit één Fte.

3.4.3. Beoordeling

De Raad is van oordeel dat de oprichting van een bureau Kwaliteit & Audit in het bijzonder kan bijdragen om de processen en procedures binnen het SDKK te monitoren en de leiding daarover kan adviseren om het beleid waar nodig aan te passen. De Raad hoopt dat het bureau verder zal worden versterkt.

4

4. Conclusie en aanbevelingen

4.1. Conclusie

De Raad concludeert dat bij het SDKK verschillende processen gericht op een adequate bejegening van gedetineerden worden uitgevoerd. Voorts lopen een aantal trajecten om de bejegening (rechtspositie) van gedetineerden conform internationale normen (CPT) te verbeteren. De Raad benadrukt echter dat het SDKK nog niet volledig aan deze normen voldoet.

De aspecten die verbeterd moeten worden hebben betrekking op: de insluiting (registratie insluitingstitel), de huisregels (mededeling inhoud aan de gedetineerden), het opstellen activiteitenprogramma, accommodatie (hygiëne/verbouwingen/ventilatie) maatschappelijk contact (beperking van bezoek en telefoneren, toegang tot media en bibliotheek), toegang tot zorg en sancties & klachten. Het SDKK is hiervan bewust en werkt aan de verbeteringen.

4.2. Aanbevelingen aan de Minister

Algemeen

1. Draag zorg voor voldoende gestichtsartsen.

Ten aanzien van het SDKK

1. Draag op korte termijn zorg voor brievenbussen bij alle huisblokken en belast het personeel van de medische afdeling met het ledigen ervan;
2. Begin op korte termijn met de uitreiking van de brochures met de rechten van de gedetineerden;
3. Evalueer op korte termijn samen met het OM het proces voor het opsturen van vonnissen;
4. Draag op korte termijn zorg voor de vastlegging van de afspraken met de deskundigen op het gebied van hygiëne en periodieke rapportages om de vorderingen op hygiënisch gebied te kunnen evalueren;
5. Verbeter op korte termijn het recht op toegang tot de media;
6. Draag zorg op korte termijn voor voldoende bekendheid van de integriteitsregels bij het personeel;
7. Houd op korte termijn rekening met het gedrag van de gedetineerde over de gehele detentieperiode bij de boordeling van ET of VI;
8. Wijs op korte termijn een of meer vertrouwenspersonen aan;
9. Stel op middellange termijn een activiteiten programma op;
10. Draag zorg voor voldoende personele capaciteit;
11. Past de sanctieregeling in de huisregels op korte termijn aan;

12. Zoek op middellange termijn mogelijkheden om de ventilatie te verbeteren en zet de verbouwingen bij het SDKK voort;
13. Draag op middellange termijn zorg voor de indienstname van voldoende gestichtsartsen door eventuele werving in het buitenland (regio);
14. Verbeter op middellange termijn de medische zorg door in ieder geval ook preventieve zorg aan te bieden en voer binnen 24 uren na binnenkomst in het SDKK een medische controle uit;
15. Hanteer een proces om continu de kwaliteit en variëteit van het voedsel te evalueren;
16. Rond het klachtenproces af en evalueer de mogelijkheid om de klachten-indiener een ontvangstbewijs te overhandigen;
17. Verbeter het PAS om onder meer de sancties te kunnen registreren.

Ten aanzien van het OM

1. Evalueer op korte termijn samen met het SDKK het proces van het opsturen van vonnissen.